

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA**

Evidenčné číslo: 101004/B/2022/36122163737610500

**PARTICIPÁCIA MLÁDEŽE NA TVORBE VEREJNEJ
POLITIKY V MESTE LIPTOVSKÝ HRÁDOK**

Bakalárska práca

2022

Dominik Imrich

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA**

**PARTICIPÁCIA MLÁDEŽE NA TVORBE VEREJNEJ
POLITIKY V MESTE LIPTOVSKÝ HRÁDOK**

Bakalárska práca

Študijný program: Verejná správa a regionálny rozvoj

Študijný odbor: Ekonómia a manažment

Školiace pracovisko: Katedra verejnej správy a regionálneho rozvoja

Vedúci záverečnej práce: Mgr. Tomáš, Jacko, PhD.

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že som túto bakalársku záverečnú prácu vypracoval samostatne na základe získaných vlastných teoretických vedomostí a že všetku použitú literatúru a ďalšie zdroje som v bakalárskej záverečnej práci uviedol.

V Bratislave dňa 23.5.2022

Dominik Imrich

Pod'akovanie

Touto cestou by som sa chcel veľmi pekne poďakovať môjmu vedúcemu bakalárskej záverečnej práce Mgr. Tomášovi Jackovi PhD. za nadštandardný prístup pri jeho odbornej pomoci, konzultáciách a usmerneniach pri písaní bakalárskej záverečnej práce.

ABSTRAKT

IMRICH, Dominik: *Participácia mládeže na tvorbe verejnej politiky v meste Liptovský Hrádok*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Národohospodárska fakulta; Katedra verejnej správy a regionálneho rozvoja. – Vedúci/vedúca záverečnej práce: Mgr., Tomáš Jacko, PhD.. – Bratislava: NHF EU, 2022, 53 s.

Záverečná práca je vypracovaná na tému Participácia mládeže na tvorbe verejnej politiky v meste Liptovský Hrádok. Hlavným cieľom záverečnej práce bolo zistiť stav, v akej miere a akými spôsobmi participujú mladí ľudia v najmenšom meste turistického regiónu Liptov, ktorý sa nachádza v Slovenskej republike. V teoretickej časti našej práce bolo vedľajším cieľom priblížiť čitateľovi problematiku participácie mladých ľudí na základe verejne dostupných publikácií či iných edukačných materiálov, ktoré sa venujú danej téme. V praktickej časti našej záverečnej práce a zároveň vedľajším cieľom bolo identifikovať dôvody, prečo mladí ľudia neparticipujú vo vzťahu ku samospráve a zároveň zistiť motivačné faktory, ktoré by mladých ľudí v meste Liptovský Hrádok motivovali zvýšiť participáciu na rôznych úrovniach. V práci sme si stanovili 3 výskumné otázky a 4 hypotézy. Výsledkom riešenia danej problematiky je, že mladí ľudia najčastejšie participujú z pomedzi možných spôsobov participácie spoločenskou participáciou, ktorá je reprezentovaná najmä dobrovoľníckou činnosťou, ktorú zastrešujú neziskové organizácie. Taktiež sme na základe výskumu zistili, že medzi najčastejšiu bariéru, ktorá bráni mladým ľuďom participovať je nedostatok času na tento proces. V súvislosti s možným stimulom, ktorý by prinútil mladých ľudí participovať vo väčšej miere je najmä egoistická motivácia, ktorá ovplyvňuje či sa mladého človeka problém bezprostredne týka, alebo na strane druhej pozitívna motivácia v podobe zlepšenia kvality života ľudí v okolí mladého človeka.

Kľúčové slová: participácia, mládež, verejná politika, mládežnícky parlament, Liptovský Hrádok

ABSTRACT

IMRICH, Dominik: *Youth participation in public policy making in the town of Liptovský Hrádok*. – University of Economics in Bratislava. Faculty of National Economy; Department of Public Administration and Regional Development. – Thesis supervisor: Mgr., Tomáš Jacko, PhD.. – Bratislava: NHF EU, 2022, 53 p.

The final work is prepared on the topic of youth participation in public policy making in the town of Liptovský Hrádok. The main goal of the final work was to find out the extent to which and in what ways young people participate in the smallest town in the tourist region of Liptov, which is in the Slovak Republic. In the theoretical part of our work, the secondary goal was to bring the reader closer to the issue of participation of young people based on publicly available publications or other educational materials that deal with the topic. In the practical part of our final work and at the same time the secondary goal was to identify the reasons why young people do not participate in relation to self-government and at the same time to identify motivational factors that would motivate young people in Liptovský Hrádok to increase participation at various levels. In this work, we set 3 research questions and 4 hypotheses. The result of solving this problem is that young people most often participate among the possible ways of participation by social participation, which is mainly represented by volunteering, which is covered by non-profit organizations. We also found from research that the lack of time for this process is one of the most common barriers that prevent young people from participating. In connection with a possible incentive that would force young people to participate to a greater extent, there is egoistic motivation, which affects whether the young person is directly affected by the problem, or on the other hand, positive motivation in the form of improving the quality of life.

Key words: participation, youth, public policy, youth parliament, Liptovský Hrádok

Obsah

Úvod	9
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí	10
1.1 Štatistické ukazovatele o mladých ľuďoch	10
1.1.1 Vek obyvateľstva v Slovenskej republike	10
1.1.2 Vek obyvateľstva v Liptovskom Hrádku.....	12
1.2 Definovanie si základných pojmov.....	14
1.2.1 Pojem mládež.....	14
1.2.2 Pojem participácia.....	15
1.2.3 Pojem participácia mládeže	15
1.3 Základní aktéri pri participácii mládeže	16
1.3.1 Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti	16
1.3.2 Rada mládeže Slovenska	17
1.4 Rebrík participácie	17
1.5 Bariéry a stimuly participácie mladých ľudí	18
1.5.1 Bariéry participácie mladých ľudí	19
1.5.2 Stimuly participácie mladých ľudí.....	19
2 Cieľ práce	21
3 Metodika práce a metódy skúmania	22
3.1 Výskumné otázky a hypotézy:	22
3.2 Inšpirácia.....	22
3.3 Opis dotazníkového prieskumu	23
4 Výsledky práce	25
4.1 Sociodemografické premenné.....	25
4.1.1 Pohlavie	25
4.1.2 Vek.....	26
4.1.3 Najvyššie ukončené vzdelanie	27

4.1.4	Vzťah k mestu Liptovský Hrádok.....	28
4.2	Miera účasti na rôznych formách participácie	30
4.2.1	Politické formy participácie.....	30
4.2.2	Riadené formy participácie	31
4.2.3	Spoločenské formy participácie.....	33
4.3	Dôvody neparticipácie a potencionálne dôvody vyššej miery participácie	34
4.3.1	Dôvody neparticipácie	34
4.3.2	Dôvody participácie	35
4.4	Komunikácia smerom k mladým ľuďom	37
4.4.1	Nástroje na sledovanie diania v meste Liptovský Hrádok.....	37
4.4.2	Spôsob informovania kompetentných mesta Liptovský Hrádok	38
4.4.3	Odporúčania predstaviteľom mesta Liptovský Hrádok vo vzťahu k mladým ľuďom	40
5	Diskusia.....	42
5.1	Vyhodnotenie zadaných výskumných otázok spolu s položenými otázkami.....	42
	Záver	45
	Zoznam použitej literatúry	46
	Prílohy.....	47

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1:	Vekové rozloženie obyvateľstva Slovenskej republiky	11
Tabuľka 2:	Vekové rozloženie obyvateľstva Liptovského Hrádku.....	13
Tabuľka 3:	Pohlavie.....	25
Tabuľka 4:	Vek.....	27
Tabuľka 5:	Najvyššie ukončené vzdelanie	28
Tabuľka 6:	Vzťah k mestu Liptovský Hrádok.....	29
Tabuľka 7:	Politické formy participácie	31
Tabuľka 8:	Riadené formy participácie	32
Tabuľka 9:	Spoločenské formy participácie	33
Tabuľka 10:	Dôvody neparticipácie	35

Tabuľka 11: Dôvody participácie	36
Tabuľka 12: Nástroje na sledovanie diania v meste Liptovský Hrádok	38
Tabuľka 13: Spôsob informovania kompetentných mesta Liptovský Hrádok	39
Tabuľka 14: Odporúčania predstaviteľom mesta Liptovský Hrádok vo vzťahu k mladým ľuďom	40

Zoznam grafov

Graf 1: Vekové rozloženie obyvateľstva Slovenskej republiky	12
Graf 2: Vekové rozloženie obyvateľstva Liptovského Hrádku	14
Graf 3: Pohlavie	26
Graf 4: Vek	27
Graf 5: Najvyššie ukončené vzdelanie.....	28
Graf 6: Vzťah k mestu Liptovský Hrádok	30
Graf 7: Politické formy participácie	31
Graf 8: Riadené formy participácie	32
Graf 9: Spoločenské formy participácie	34
Graf 10: Dôvody neparticipácie.....	35
Graf 11: Dôvody participácie	36
Graf 12: Nástroje na sledovanie diania v meste Liptovský Hrádok	38
Graf 13: Spôsob informovania kompetentných mesta Liptovský Hrádok	39
Graf 14: Odporúčania predstaviteľom mesta Liptovský Hrádok vo vzťahu k mladým ľuďom	41

Úvod

Participácia je slovo, ktoré sa v súčasnej dobe čoraz častejšie objavuje vo verejnom priestore. Toto slovo spomínajú politici, zamestnanci ministerstiev či iní verejní predstavitelia, ktorí vystupujú na verejnosti. Napriek tomu, aká je participácia užitočná a prospešná pre spoločnosť, osвета ohľadom tejto témy je stále nedostatočná. Keby sme sa rozhodli ísť na ulicu a pýtať sa náhodných okoloidúcich, čo to tá participácia v skutočnosti znamená, s vysokou pravdepodobnosťou by sa nám u väčšiny opýtaných nedostalo uspokojivej odpovede.

Preto sme sa rozhodli venovať pozornosť v tejto záverečnej bakalárskej práci práve pojmu participácia. Konkrétne našu pozornosť zameriame na participáciu mládeže, ktorá má veľké množstvo benefitov pre našu spoločnosť, pretože mladí ľudia sú našou budúcnosťou.

V teoretickej časti našej bakalárskej práce uvidíme čitateľa do problematiky a pozrieme sa na základné čísla, ktoré majú vplyv na participáciu mládeže. Následne si zadefinujeme základné pojmy, bez ktorých by bolo veľmi náročné pokračovať v štúdiu komplikovanejšej literatúry. Taktiež sa pozrieme na základných aktérov, ktorí inštitucionálnou formou zastrešujú participáciu mládeže a tlačia ju medzi širšiu verejnosť. Následne sa pozrieme na rebrík participácie, ktorí odstupňoval mieru participačných procesov v spoločnosti. V závere teoretickej časti bakalárskej práce sa nezapudneme pozrieť na bariéry a stimuly, ktoré majú vplyv na participáciu mladých ľudí.

V časti cieľ práce podrobnejším spôsobom zadefinujeme čo chceme touto záverečnou prácou dosiahnuť.

V praktickej časti našej bakalárskej práce zameriame našu pozornosť na prípadovú štúdiu, kde ako výskumnú metódu použijeme dotazník. Prostredníctvom dotazníkového prieskumu budeme merať spôsoby a mieru participácie mladých ľudí v Liptovskom Hrádku, ktoré je najmenším mestom najkrajšieho regiónu Slovenskej republiky, Liptov.

V časti s názvom diskusia si porovnáme výstupy a údaje získané z výskumu realizovaného prostredníctvom dotazníkového prieskumu spolu so stanovenými hypotézami, ktoré sme si predom stanovili.

V závere našej bakalárskej práce si už len stručným spôsobom zhodnotíme výsledky, ktoré sme získali prostredníctvom štúdia k teoretickej časti, alebo prostredníctvom zrealizovaného výskumu našej záverečnej práce.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

1.1 Štatistické ukazovatele o mladých ľuďoch

1.1.1 Vek obyvateľstva v Slovenskej republike

Na základe aktuálnych údajov platných k 1.1.2021, ktoré boli získané zo Štatistického úradu Slovenskej republiky prostredníctvom Sčítania obyvateľov domov a bytov 2021 žije v Slovenskej republike 5 449 270 obyvateľov z toho 2 665 376 mužov a 2 783 894 žien. (Štatistický úrad Slovenskej republiky, 2022)

Naša záverečná bakalárska práca je zameraná na konkrétne mladých ľudí, ktorých Európska únia vo svojom odporúčaní definuje v intervale od 15 rokov do 29 rokov. Na základe vyššie spomenutých podmienok sa v súčasnosti v Slovenskej republike nachádza 890 411 mladých ľudí z toho 455 935 mužov a 434 476 žien čo predstavuje takmer 17 % obyvateľstva štátu.

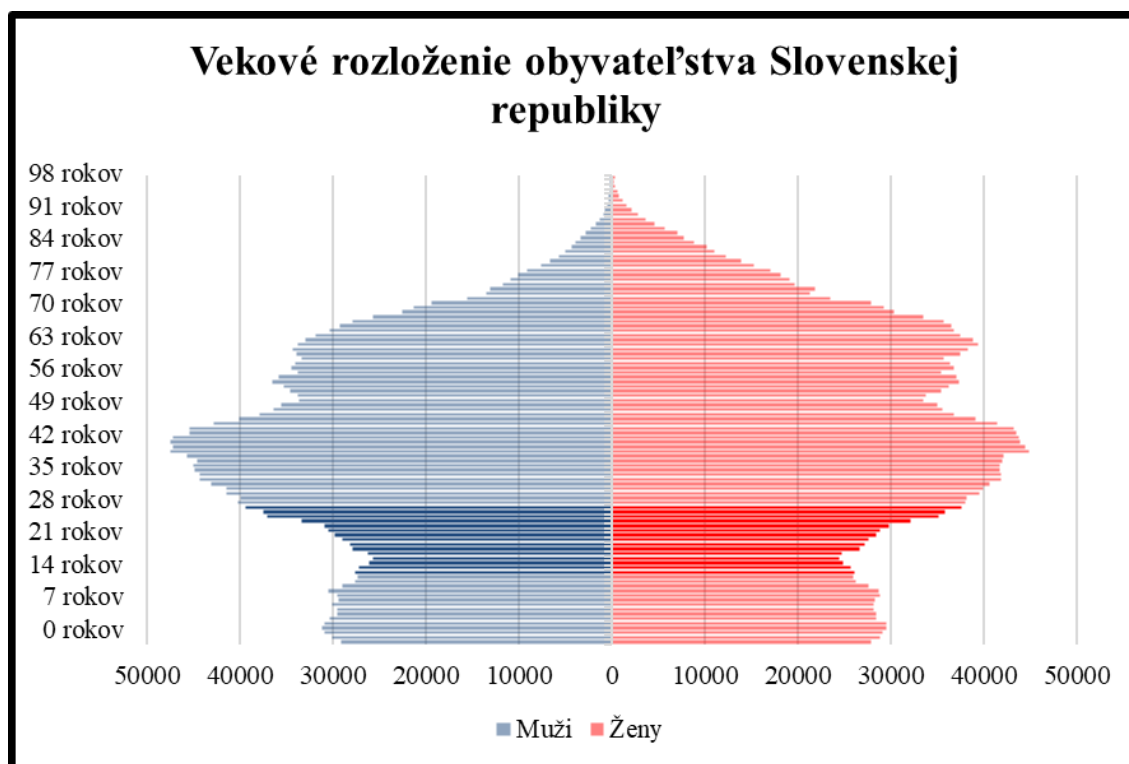
V tabuľke a grafe nižšie môžeme vidieť vyznačenie výraznejšími farbami tejto vekovej kategórie. Tabuľka s číselnými údajmi je zobrazená v 5-ročných intervaloch najmä z dôvodu šetrenia miesta v tejto záverečnej bakalárskej práci. Vizualizácia údajov prostredníctvom grafu je založená na číslach v 1-ročných intervaloch, takže údaje v nich môžeme považovať za presné.

Tabuľka 1: Vekové rozloženie obyvateľstva Slovenskej republiky

Vekový interval	Muži	Ženy	Spolu vek
0 rokov – 4 rokov	151 850	144 644	296 494
5 rokov – 9 rokov	148 762	141 282	290 044
10 rokov – 14 rokov	143 664	137 208	280 872
15 rokov – 19 rokov	132 769	125 743	258 512
20 rokov – 24 rokov	145 177	138 404	283 581
25 rokov – 29 rokov	177 989	170 329	348 318
30 rokov – 34 rokov	205 689	195 989	401 678
35 rokov – 39 rokov	222 843	208 943	431 786
40 rokov – 44 rokov	234 476	218 809	453 285
45 rokov – 49 rokov	211 249	203 685	414 934
50 rokov – 54 rokov	173 662	172 886	346 548
55 rokov – 59 rokov	175 450	182 562	358 012
60 rokov – 64 rokov	169 126	186 899	356 025
65 rokov – 69 rokov	152 197	185 096	337 293
70 rokov – 74 rokov	104 259	144 312	248 571
75 rokov – 79 rokov	59 232	100 061	159 293
80 rokov – 84 rokov	33 871	69 549	103 420
85 rokov – 89 rokov	16 548	39 427	55 975
90 rokov – 94 rokov	5 187	14 687	19 874
95 rokov – 99 rokov	1 249	3 105	4 354
100 + rokov	127	274	401
Spolu mladí pohlavie	455 935	434 476	X
Spolu mladí Slovenská republika	890 411		
Spolu pohlavie	2 665 376	2 783 894	
Spolu Slovenská republika	5 449 270		

Zdroj: (Štatistický úrad Slovenskej republiky, 2022), vlastné spracovanie

Graf 1: Vekové rozloženie obyvateľstva Slovenskej republiky

Zdroj: (Štatistický úrad Slovenskej republiky, 2022), vlastné spracovanie

1.1.2 Vek obyvateľstva v Liptovskom Hrádku

Na základe aktuálnych údajov platných k 19.5.2022, ktoré boli získané z Odboru organizačného, školstva a sociálnych vecí v Liptovskom Hrádku prostredníctvom vedenia štatistiky mesta v Liptovskom Hrádku žije 7 149 obyvateľov z toho 3 358 mužov a 3 791 žien. (Odbor organizačný, školstva a sociálnych vecí v Liptovskom Hrádku, 2022)

Naša záverečná bakalárska práca je zameraná na konkrétne mladých ľudí, ktorých Európska únia vo svojom odporúčaní definuje v intervale od 15 rokov do 29 rokov. Na základe vyššie spomenutých podmienok sa v súčasnosti v Liptovskom Hrádku nachádza 967 mladých ľudí z toho 503 mužov a 464 žien čo predstavuje takmer 14 % obyvateľstva obce.

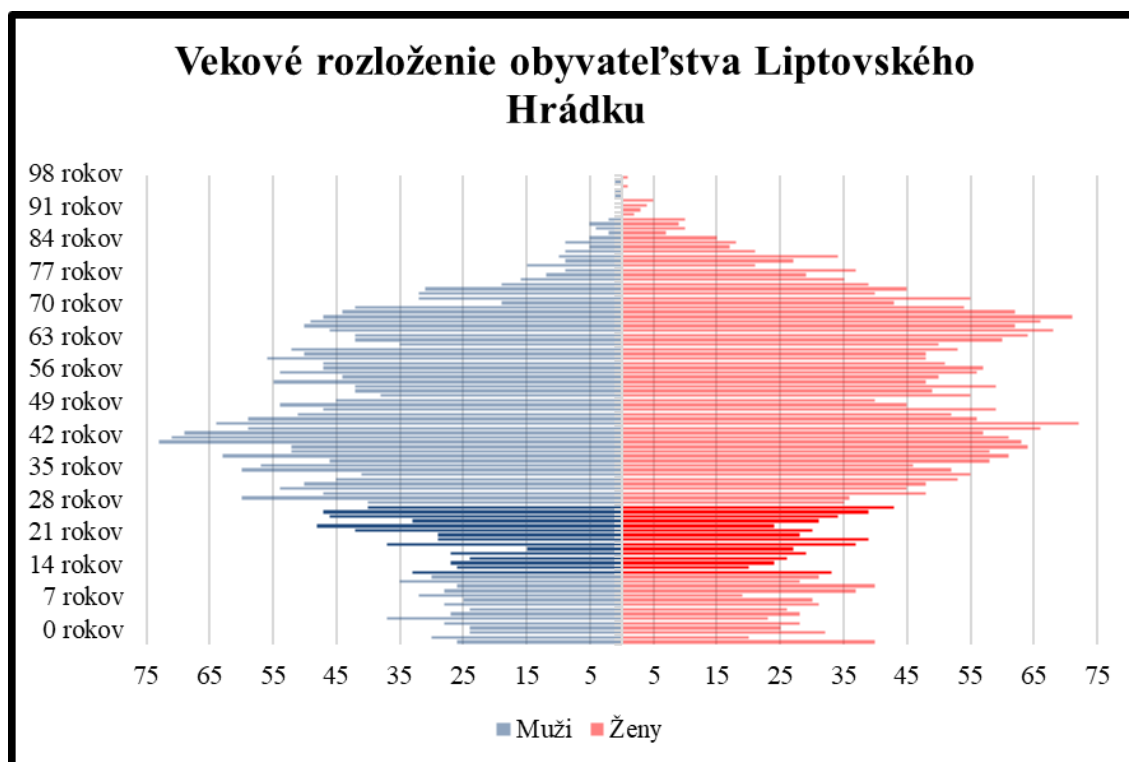
V tabuľke a grafe nižšie môžeme vidieť vyznačenie výraznejšími farbami tejto vekovej kategórie. Tabuľka s číselnými údajmi je zobrazená v 5-ročných intervaloch najmä z dôvodu šetrenia miesta v tejto záverečnej bakalárskej práci. Vizualizácia údajov prostredníctvom grafu je založená na číslach v 1-ročných intervaloch, takže údaje v nich môžeme považovať za presné.

Tabuľka 2: Vekové rozloženie obyvateľstva Liptovského Hrádku

Vekový interval	Muži	Ženy	Spolu vek
0 rokov – 4 rokov	132	145	277
5 rokov – 9 rokov	141	138	279
10 rokov – 14 rokov	151	155	306
15 rokov – 19 rokov	137	132	269
20 rokov – 24 rokov	152	161	313
25 rokov – 29 rokov	214	171	385
30 rokov – 34 rokov	251	212	463
35 rokov – 39 rokov	249	264	513
40 rokov – 44 rokov	311	307	618
45 rokov – 49 rokov	302	303	605
50 rokov – 54 rokov	226	248	474
55 rokov – 59 rokov	242	270	512
60 rokov – 64 rokov	240	250	490
65 rokov – 69 rokov	229	320	549
70 rokov – 74 rokov	184	285	469
75 rokov – 79 rokov	110	188	298
80 rokov – 84 rokov	52	140	192
85 rokov – 89 rokov	25	67	92
90 rokov – 94 rokov	7	28	35
95 rokov – 99 rokov	3	6	9
100 + rokov	0	1	1
Spolu mladí pohlavie	503	464	X
Spolu mladí Liptovský Hrádok	967		
Spolu pohlavie	3 358	3 791	
Spolu Liptovský Hrádok	7 149		

Zdroj: (Odbor organizačný, školstva a sociálnych vecí v Liptovskom Hrádku, 2022), vlastné spracovanie

Graf 2: Vekové rozloženie obyvateľstva Liptovského Hrádku

Zdroj: (Odbor organizačný, školstva a sociálnych vecí v Liptovskom Hrádku, 2022), vlastné spracovanie

1.2 Definovanie si základných pojmov

1.2.1 Pojem mládež

V snahe definovať kategóriu mladých ľudí narážame hneď v úvode na mnohé nejasnosti a prekážky. Neexistuje zhoda v tom, kto túto kategóriu tvorí. Taktiež neexistuje ani zhoda v tom, čo všetko mladých ľudí definuje.

V bežnom jazyku navyše hovoríme o kategórii mládeže, čo evokuje nejakú špecifickú skupinu, ktorú by mali dokázať definovať univerzálne charakteristiky. Intuitívne sa takto v bežnom jazyku označuje socio-demografická kategória, ktorá sa odlišuje od iných – v prvom rade od detí a v druhom rade od dospelých ľudí, ktorí tvoria väčšinu spoločnosti.

Mladosť je vo všeobecnosti chápaná ako prechodné obdobie medzi detstvom a dospelosťou. Všeobecne panuje medzi autormi zhoda v tom, že hoci východiskovým vymedzením pre mladosť je vek, tieto vekové hranice mladosti sa veľmi ťažko vymedzujú. Začiatkom mladosti v tradičnom chápaní môže byť napr. ukončenie povinnej školskej dochádzky a koncom vstup do zamestnania a založenie vlastnej rodiny.

Napriek chýbajúcej explicitnej legislatívnej definícii mládeže na Slovensku, môžeme sa prikloniť k vymedzeniu mládež prostredníctvom vekového kritéria tak, ako ho odporúča Európska únia, a to vekovú kategóriu 15 – 29 rokov. (Čavojská, a iní, 2020 s. 15–23)

1.2.2 Pojem participácia

Participácia v najširšom zmysle slova znamená účasť, spoluúčasť, zúčastňovanie sa na niečom. Ide o aktívne zapájanie sa do života spoločenstva v nejakej oblasti. V tejto súvislosti môžeme hovoriť napríklad o politickej participácii, ktorá predstavuje účasť súkromných osôb – občanov, ako aj ich združení – na politickom rozhodovaní a jeho ovplyvňovaní. Inou oblasťou, v ktorej sa participácia deje, je komunita alebo spoločenstvo, kde sa môžu jednotlivci a skupiny občanov zúčastňovať na živote tejto komunity, napríklad dobrovoľníctvom. (Plichtová, a iní, 2020 s. 171)

1.2.3 Pojem participácia mládeže

Participácia detí a mladých ľudí znamená v prvom rade spoluúčasť na živote v komunite a na rozhodovaní v tom čo sa v nej deje. Zvyčajne sme zvyknutí, že dospelí sa majú starať o deti a mladých ľudí, majú pre nich vytvoriť podmienky, aby sa mohli rozvíjať, aby mohli naplniť svoj potenciál, aby mali naplnené potreby. Avšak deti a mladí ľudia sami vedia veľmi často povedať, čo by chceli ako by chceli, ako sa v danej situácii, v rodine, škole, komunite cítia. Ako keby z tohto ochranárskeho a podporujúceho prístupu sme na deti a mladých ľudí zabúdali. Zabúdali sa s nimi rozprávať, zabúdali im načúvať, zabúdali im dávať priestor na to, aby možno niektoré veci robili tak ako oni chcú.

V praxi sa často stretávame s tým, že čakáme, že keď mladý človek dosiahne 18 rokov, tak sa začne správať zodpovedne, bude chodiť k voľbám, prevezme zodpovednosť za svoju komunitu. Avšak, aby sa vedel aktívne zapojiť do dospelého života ako občan je dôležité, aby bol na túto úlohu pripravovaný. Práve tomu slúži participácia, že mladí v miere, ktorá je zodpovedná ich veku a schopnostiam postupne zdieľajú zodpovednosť za komunitu, ale zároveň sa učia ako vlastne demokratický proces funguje. Mladí sa učia, že svet nie je len o mojich potrebách o mojich želaniach, ale sú tu aj ostatní kamaráti, rovesníci, ďalší občania v mojom meste alebo dedine, ktorí môžu mať iné potreby. Je nevyhnutné, aby sme sa naučili spolu komunikovať, musíme sa naučiť spolu rozprávať a počúvať sa navzájom a hľadať riešenia, ktoré vyhovujú všetkým. Niekedy je taktiež nevyhnutné ustúpiť zo svojich pozícií.

Tým, že deti a mladých ľudí vťahujeme do takýchto diskusií, učíme ich a pripravujeme ich na rolu dospelého a aktívneho občana. Zapájanie detí a mladých ľudí do rozhodovania obcí alebo v meste taktiež pomáha tomu, že možno sa na niektoré problémy vieme pozerat' inak. Deti a mladí ľudia majú tú výhodu, že oni nie sú zaťažení všetkými dospeláckymi starosťami a riešeniami, nepoznajú všetky štruktúry rozhodovania a toho ako spoločnosť funguje, a preto je veľmi pozitívne, že môžeme využiť túto ich kreatívnu silu, kedy sa vedia na tieto veci pozrieť inak. Častočasť potom prichádzajú aj s inými netradičnými ešte neodskúšanými riešeniami, ktoré nie sú v praxi nerealizovateľné.

Participácia detí a mladých ľudí prináša veľký priestor, aby sme za jednak vytvárali komunitu, aby sme deti a mladých ľudí vťahovali do spoluzodpovednosti za miesto v ktorom vyrastajú, aby sme im dali príležitosť realizovať svoje sny a predstavy, aby si mohli vytvárať vzťahy medzi sebou navzájom a nielen teda medzi rovesníkmi, ale aj medzi rozličnými generáciami, a aby spoločne vlastne aj postupne takto plánovali a videli svoju budúcnosť v tej komunite, v ktorej vyrastajú, lebo sa stáva súčasťou ich identity. (Lenčo, 2020)

1.3 Základní aktéri pri participácii mládeže

1.3.1 Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Splnomocnenec vlády Slovenskej republiky pre rozvoj občianskej spoločnosti má postavenie poradného orgánu vlády Slovenskej republiky. Prostredníctvom akčných plánov, schvaľovaných uzneseniami vlády Slovenskej republiky, splnomocnenec manažuje dve základné agendy – „Iniciatíva pre otvorené vládnutie“ a „Koncepcia rozvoja občianskej spoločnosti na Slovensku“.

Úrad splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rozvoj občianskej spoločnosti prispieva k lepšiemu porozumeniu významu občianskej spoločnosti a činnosti mimovládnych neziskových organizácií. Cieľom úradu je budovať a podporovať transparentnosť a partnerstvo medzi verejnou správou, občanmi a mimovládnymi neziskovými organizáciami. Jeho základnou aktivitou je participatívna tvorba verejných politík, ktorá sa zameriava na posilnenie aktérov občianskej spoločnosti a mimovládnych neziskových organizácií. Úrad v spolupráci s ministerstvami a ostatnými ústrednými orgánmi štátnej správy, samosprávou a občianskou spoločnosťou reaguje na aktuálne výzvy a prináša nástroje, ktoré podporujú a posilňujú princípy otvoreného vládnutia. (Čavojská, a iní, 2020)

1.3.2 Rada mládeže Slovenska

Je občianskym združením a strešnou organizáciou, ktorá združuje mimovládne organizácie venujúce sa deťom a mládeži. K jej zriadeniu došlo v roku 1990. Rada od svojho zriadenia pôsobí na celoštátnej úrovni a členské mládežnícke organizácie zastrešuje bez ohľadu na ich politické presvedčenie, náboženské vyznanie, národnostnú alebo etnickú príslušnosť. Rada mládeže Slovenska zastupuje 25 iných organizácií, ktoré majú charakter občianskych združení alebo neziskových organizácií. V štruktúrach týchto organizácií je člensky zaregistrovaných viac než 60 tisíc detí a mladých ľudí. Medzi jej hlavné aktivity patrí zastupovanie detí a mladých ľudí v orgánoch reprezentujúcich mimovládny sektor a organizovanie vzdelávacích podujatí pre pracovníkov s deťmi a mládežou, ako aj pre aktívnych mladých ľudí. (Plichtová, a iní, 2020)

1.4 Rebrík participácie

Arnstein v roku 1969 priniesla predstavu rebríka participácie s 8 úrovňami. Prvé dve priečky rebríka označujú minimálne až žiadne zapojenie užívateľov do rozhodovania.

- **Manipulácia** spočíva v organizovaní komisií či poradných orgánov, v ktorých je rolou účastníkov svojou účasťou len legitimizovať oficiálne zámery.
- **Terapiou** chápe situácie, kedy občania predkladajú verejne svoje osobné skúsenosti a zážitky s fungovaním, ich iniciatíva je chápaná ako priestor pre poskytnutie pomoci a poradenstva-

Ďalšie tri priečky považuje Arnsteinová za tzv. tokenizmus. Tokenistický prístup k nerovnosti je založený na boji „na oko“, bez hlbšieho záväzku k rovnosti a bez reálnej šance na zmenu. Môže ísť o dobrovoľný tokenizmus, ktorého hlavným zámerom je vzbudiť dojem boja za rovnosť, ale zároveň v realite nič nemeniť; alebo o náhodný tokenizmus, ktorý nevzniká zámerne, ale je výsledkom nedostatočného pochopenia problému a nevedie k žiadanej zmene. Tokenizmus sa môže prejavovať používaním tých „správnych slov“ bez následných činov, namiesto zmien školiť ľudí o nediskriminácii, a súčasne konať v súlade so stereotypmi.

- **Informovanie** ľudí o ich právach, zodpovednosti a príležitostiach je síce veľmi dôležité, no nevedie automaticky k ich zapojeniu do rozhodovania.
- Rovnako to platí pre **konzultovanie**, ktoré umožňuje užívateľovi služby vyjadriť svoj názor, no nezaručuje jeho rešpektovanie.

- **Zapojenie** do procesu rozhodovania sa môže stať tokenizmom, ak sa, namiesto reálneho rešpektovania rozhodnutí, užívatelia stávajú len „mechanickými zdvíhačmi rúk“, ktorí sa vyjadrujú len k nepodstatným otázkam.

Podľa Arnsteinovej existujú tri typy skutočnej participácie.

- Prvým typom je **partnerstvo**. Pre partnerstvo pri rozhodovaní je podľa nej dôležité, aby mali občania potenciál k sebaorganizovaniu a aby k vyjednávaniu využívali nimi vybraného zástupcu s mandátom. Aby medzi partnermi dialógu (napríklad v škole) mohlo vzniknúť partnerstvo, museli by najprv jeden druhého vnímať ako rovnocenného partnera.
- Druhým typom naozajstnej participácie je **delegovanie právomocí**. Opäť na príklade občianskej spoločnosti ľahko predstaviteľné vo forme poradných orgánov, komisií či výborov.
- Najvyššou formou participácie je **občianska kontrola**, ktorá predpokladá taký rozsah vplyvu (moci), ktorý občanom garantuje aj reálnu možnosť spravovať, riadiť, meniť programy alebo inštitúcie, a to nielen „zvonka“, ale i „zvnútra“ ako ich súčasť.

Deti a mládež potrebujú byť zapájaní do zmysluplných projektov spoločne s dospelými. Je nerealistické očakávať, že neskúsené a málo zrelé deti sa okamžite stanú zodpovednými, zapájajúcimi sa občanmi bez toho, aby s tým mali nejakú skúsenosť, a tým presvedčenie, že zapájanie sa do vecí verejných má zmysel a prinesie želanú zmenu, a tak niesli zodpovednosť k tomu patriacu. Porozumenie demokratickej participácie, sebavedomie a kompetencie k participácii môžu dospievajúci získať len postupne, vďaka participatívnej praxi a participatívnej klíme na škole či v sociálnom prostredí. Môžu tak „na vlastnej koži“ zažiť participáciu a nielen získať o nej abstraktnú informáciu vo vyučovaní. (Beck-Lehrhauptová, a iní, 2020 s. 11–12)

1.5 Bariéry a stimuly participácie mladých ľudí

V tejto časti našej bakalárskej záverečnej práce sa pozrieme vo všeobecnosti na niekoľko najznámejších bariér a stimulov, ktoré negatívnym či pozitívnym spôsobom ovplyvňujú participáciu mladých ľudí vo vzťahu ku obecnej samospráve.

1.5.1 Bariéry participácie mladých ľudí

- tradičné vnímanie autority a roly predstaviteľmi štátnej správy a samosprávy, ako aj nedostatočné vnímanie občianskych práv a práv detí a mladých ľudí zabraňuje partnerskému prístupu zo strany dospelých a inštitúcií, ktoré reprezentujú
- silná viera v moc expertov a podceňovanie detí a mladých ľudí, osobitne podceňovanie ich skúseností a schopnosti vyjadriť vlastný názor
- konfrontačne vnímaný vzťah medzi verejným, súkromným a mimovládny sektorom podmienený nedávnou históriou
- nepoznanie, resp. nepochopenie princípov a zmyslu participácie, nedostatok vedomostí a zručností potrebných na napĺňanie participácie
- nedostatočné zmapovanie a zviditeľnenie pozitívnych príkladov uplatňovania občianskej participácie; snaha komunikovať s organizovanými partnermi, vynechanie množstva neorganizovaných mladých ľudí, iniciatív, neformálnych združení a organizácií z dialógu
- financovanie, ktoré posilňuje vzťahy závislosti, nedostatok nezávislých zdrojov alebo zdrojov, v ktorých by bolo oddelené poskytovanie peňazí od štátnej správy, samosprávy
- chýbajúca vzájomná informovanosť aktérov o ich rolách či kompetenciách
- snaha riešiť veci rozhodnutiami zhora namiesto vytvárania priestoru pre iniciatívy zdola
- nedodržanie sľubov dospelých, čo deti a mladých ľudí vedie k ľahostajnosti. (Kolíková, a iní, 2005 s. 4)

1.5.2 Stimuly participácie mladých ľudí

- osobnosť detí a mladých ľudí, ich schopnosť prevziať zodpovednosť, jasne formulovať požiadavky, presadzovať svoje práva
- zmeny vo vnímaní tradičných rolí a práv
- spoločenské zmeny týkajúce sa práv a možností detí a mladých ľudí (reforma školstva, decentralizácia, širší európsky kontext atď.)
- osvietení politici a jednotlivci na všetkých úrovniach možnej spolupráce, ktorí vytvárajú priestor pre participáciu

- sieťovanie, výmena informácií a skúseností od miestnej po medzinárodnú úroveň
- výchova a vzdelávanie, najmä neformálne vzdelávanie a vzdelávanie cez vlastnú skúsenosť (learning by doing), poznanie vlastných práv a kompetencií
- médiá a informovanie prostredníctvom médií
- nezávislé zdroje financovania (Kolíková, a iní, 2005 s. 5)

2 Cieľ práce

Naša záverečná bakalárska práca, ktorej téma je *Participácia mládeže na tvorbe verejnej politiky v meste Liptovský Hrádok* pozostáva z jedného hlavného cieľa, ktorého výstup získame na základe uskutočnenia výskumnej časti bakalárskej práce a dvoch vedľajších cieľov, ktoré sú po jednom rozdelené v teoretickej časti a praktickej časti tejto práce.

Hlavným cieľom je zistiť stav v akej miere participujú mladí ľudia, pričom sa zamierame na konkrétne participačné nástroje, ktoré im poskytuje, či môže poskytnúť prostredie malého mesta Liptovský Hrádok.

V teoretickej časti našej práce je vedľajším cieľom priblížiť čitateľovi problematiku participácie mladých ľudí na základe verejne dostupných publikácií či iných edukačných materiálov, ktoré sa venujú danej téme. Jeden z dôvodov výberu tejto témy a zároveň jej opodstatnenosť je v čoraz častejšom výskyte participácie vo verejnom priestore. Participácia ako taká prináša pre spoločnosť veľké množstvo benefitov.

V praktickej časti našej záverečnej práce je zároveň vedľajším cieľom identifikovať dôvody, prečo mladí ľudia neparticipujú vo vzťahu ku samospráve a zároveň zistiť motivačné faktory, ktoré by mladých ľudí v meste Liptovský Hrádok motivovali zvýšiť participáciu na rôznych úrovniach.

3 Metodika práce a metódy skúmania

3.1 Výskumné otázky a hypotézy:

1. Na akých formách participácie sa mladí ľudia v Liptovskom Hrádku zúčastňujú v najväčšej miere?

H1: Mladí ľudia sa v Liptovskom Hrádku najčastejšie zúčastňujú na spoločenských formách participácie

H2: Mladí ľudia sa v Liptovskom Hrádku najmenej zúčastňujú na politických formách participácie

2. Aké faktory bránia mladým ľuďom v meste Liptovský Hrádok participovať vo väčšej miere?

H3: Nedostatok času a jeho deriváty patria medzi najrelevantnejšie dôvody neparticipácie mladých ľudí v Liptovskom Hrádku

3. Aké faktory by motivovali mladých ľudí zúčastňovať sa vo väčšej miere na participačných procesoch?

H4: Mzdové ohodnotenie formou peňažnej odmeny by v najväčšej miere motivovalo mladých ľudí zúčastňovať sa na participačných procesoch

3.2 Inšpirácia

Pri tvorbe dotazníku sme sa inšpirovali publikáciou, ktorá bola vydaná v rámci projektu Participácia 1, ktorý zastrešuje Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti.

Publikácia *Spôsoby a miera participácie I. – výsledky reprezentatívneho výskumu o participácii na Slovensku* je publikácia, ktorá sumarizuje zistenia z reprezentatívneho výskumu autoriek Jany Plichtovej a Anny Šestákovéj zameraného na prieskum postojov občanov k participácii. Analýza detailne spracováva témy:

- hodnotenie kvality vládnutia, miera účasti na rôznych formách participácie,
- hodnotenie občianskej spoločnosti a princípy demokratického štátu.

Prieskum objasňuje dôvody, prečo verejnosť neparticipuje. Výsledky ukazujú, či sa z pohľadu občanov vláde v roku 2018 darilo vytvárať priestor pre participáciu občanov na tvorbe verejnej politiky a či vláda vytvárala dostatočné podmienky, ktoré by umožnili všetkým vrstvám spoločnosti ovplyvňovať politické rozhodovanie a či si politickí

reprezentanti dostatočne osvojili princípy a hodnoty partnerského vládnutia. (Úrad splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rozvoj občianskej spoločnosti, 2019)

3.3 Opis dotazníkového prieskumu

Praktickú časť tejto záverečnej bakalárskej práce sme sa rozhodli zrealizovať formou dotazníkového prieskumu na základe toho, že je v rámci iných možných výskumných metód v tomto prípade najideálnejšou formou. Spôsob realizovania dotazníkového prieskumu prebiehal prostredníctvom užívateľsky prístupnej platformy na tvorbu dotazníkov SURVIO čo nám umožnilo venovať sa rozsahovo väčšiemu a z hľadiska času náročnejšiemu okruhu otázok, nakoľko proces vyplňovania dotazníka bol predom tvorený interaktívnou formou. Výber zmienenej platformy bol aj na základe toho, že odoslaný dotazník umožňoval jednoduché vyplnenie z rôznych typov zariadení, ktoré súčasná moderná doba ponúka, a ktoré mladí ľudia v bežnom živote používajú ako sú napríklad smartfóny, tablety či v neposlednom rade notebooky.

Dopytovaní respondenti boli vybraní v dotazníkovom prieskume na princípe zámerného výberu subjektov. Kritériom oslovenia autorom tejto bakalárskej práce boli respondenti na základe 2 znakov a to veku a bližšie nešpecifikovaného vzťahu ku mestu Liptovský Hrádok. Vek priamo osloveného mládežníka musel byť v rozmedzí 15 rokov až 29 rokov, pretože mládežník, ako príslušník mládeže je v odporúčaní Európskej únie uvádzaný v tomto vekovom intervale. Respondent mohol mať bližšie nešpecifikovaný vzťah ku mestu Liptovský Hrádok priamym spôsobom ako občan formou trvalého bydliska alebo nepriamo napríklad prostredníctvom vzdelávacieho procesu, ktorý prebieha či v minulosti prebiehal v jednej zo základných či stredných škôl, ktoré sa nachádzajú v katastri mesta Liptovský Hrádok.

Časový horizont zberu údajov prebiehal 7 dní a to konkrétne od 12.5.2022 do 18.5.2022. Zber údajov do dotazníka prebiehal výhradne online formou na vzorke 150 respondentov. Rozposielaný dotazník obsahoval otázky rozdelené v 4 kapitolách. V prvej kapitole dotazníku sme si identifikovali dopytovaných pomocou sociodemografických ukazovateľov. V druhej kapitole dotazníku sme sa pozreli na mieru účasti mladých ľudí na rôznych formách participácie. V tretej kapitole dotazníku sme sa zamerali na dôvody neparticipácie a potencionálne dôvody vyššej miery participácie mladých ľudí. V záverečnej štvrtej kapitole dotazníku sme sa pozreli na nástroje, pomocou ktorých mladí ľudia sledujú dianie v meste Liptovský Hrádok, na spôsob informovania kompetentných predstaviteľov

mesta v prípade riešenia problému, ktorý nastal a na odporúčania, aké by dali mladí ľudia predstaviteľom mesta aby sa ľuďom ich vekovej kategórie priblížili.

4 Výsledky práce

4.1 Sociodemografické premenné

V prvej kapitole nášho výskumu sme sa zamerali na sociodemografické premenné najmä z dôvodu filtrácie respondentov. Na základe otázok sme dokázali identifikovať vzorku dopytujúcich podľa pohlavia, veku, vzdelania či vzťahu k mestu Liptovský Hrádok, na pôde ktorého prebiehala online formou praktická časť záverečnej bakalárskej práce. Všetky otázky, ktoré sa týkali sociodemografických premenných boli povinné. Prvé tri otázky v tejto kapitole dotazníkového prieskumu boli otvorené a posledná otázka v kapitole tohto dotazníkového prieskumu bola polouzavretá.

4.1.1 Pohlavie

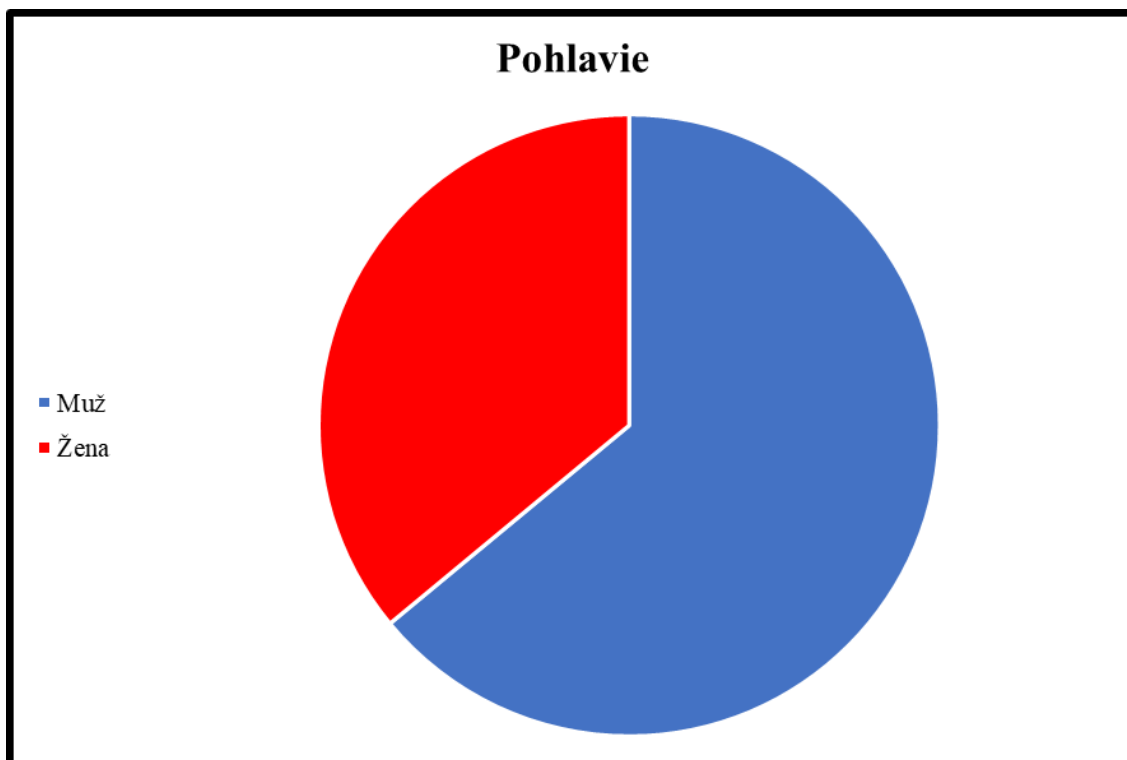
V prvej časti prvej kapitoly nášho dotazníkového prieskumu sme sa zamerali na určenie si pohlavia respondentov. Výskum bol vedený prostredníctvom dotazníkového prieskumu, kde sme oslovili 150 mladých ľudí. Z toho počtu mladých ľudí bolo výrazne vyššie zastúpenie mužov v počte 96, ktorí tvorili z celkového počtu dopytovaných 64 percentné zastúpenie. Nežnejšie pohlavie zastupovalo v našom dotazníkovom prieskume 64 žien, ktoré tvorili z celkového počtu dopytovaných 36 percentné zastúpenie.

Tabuľka 3: Pohlavie

Pohlavie	Počet	%
Muž	96	100,00%
Žena	54	56,25%

Zdroj: vlastné spracovanie

Graf 3: Pohlavie

Zdroj: vlastné spracovanie

4.1.2 Vek

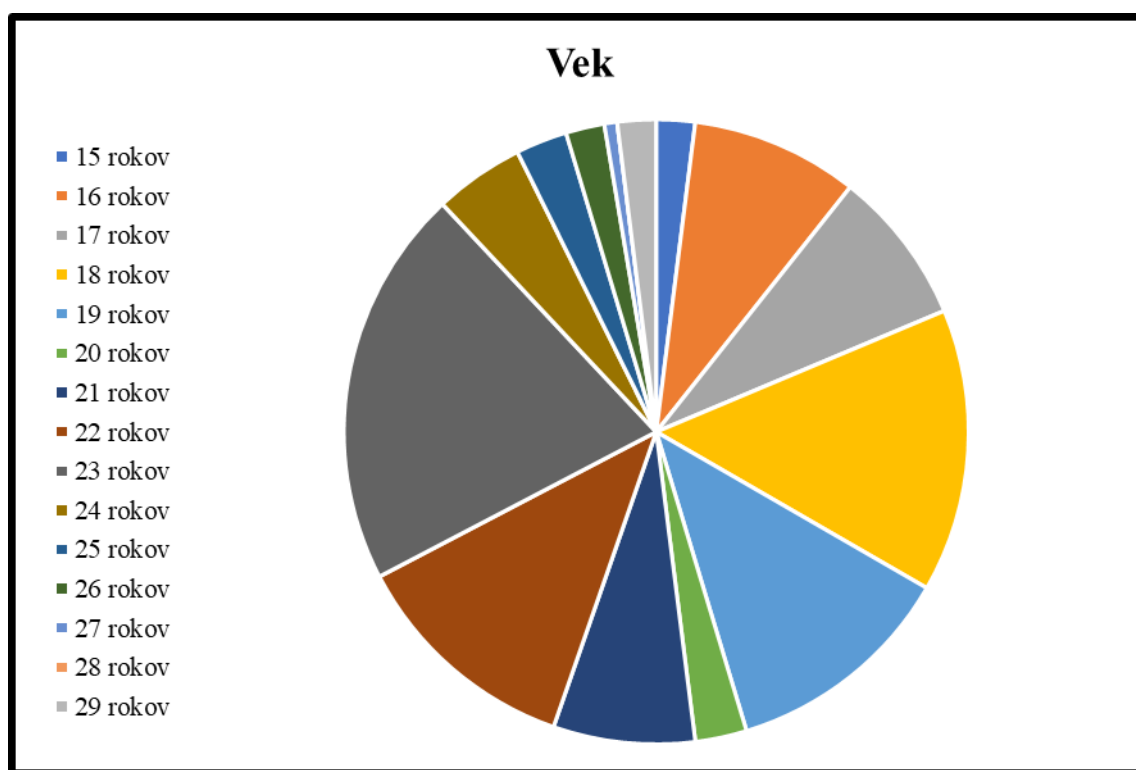
V druhej časti prvej kapitoly nášho dotazníkového prieskumu sme sa zamerali na vekové rozloženie respondentov. Vekové rozloženie dopytovaných bolo v intervale od 15 rokov do 29 rokov, kde najväčší podiel tvorili 22 roční a 23 roční mladí ľudia, ktorí sú vekovo najbližšie ku autorovi tejto záverečnej bakalárskej práce. Pri nadväzovaní kontaktu tejto vekovej skupiny ako celku so žiadosťou o vyplnenie dotazníka nedochádzalo k väčším komplikáciám, nakoľko väčšinu oslovených autor tejto záverečnej bakalárskej práce poznal osobne či už z predchádzajúceho spoločného vzdelávania, alebo na základe iných skutočností. Výrazný podiel taktiež zastupovali 18 roční a 19 roční študenti, nakoľko dotazníkový prieskum prebiehal na Strednej odbornej škole lesníckej a drevárskej Jozefa Dekreta Matejovie. Na druhej strane nám situácia nepriala a nepodarilo sa nám osloviť ani jedného mladého človeka vo veku 28 rokov, čo je veľmi zaujímavé a mrzí nás, že táto veková kategória nebola v našom dotazníkovom prieskume zastúpená.

Tabuľka 4: Vek

Vek	Počet	%
15 rokov	3	2,00%
16 rokov	13	8,67%
17 rokov	12	8,00%
18 rokov	22	14,67%
19 rokov	18	12,00%
20 rokov	4	2,67%
21 rokov	11	7,33%
22 rokov	18	12,00%
23 rokov	31	20,67%
24 rokov	7	4,67%
25 rokov	4	2,67%
26 rokov	3	2,00%
27 rokov	1	0,67%
28 rokov	0	0,00%
29 rokov	3	2,00%

Zdroj: vlastné spracovanie

Graf 4: Vek

Zdroj: vlastné spracovanie

4.1.3 Najvyššie ukončené vzdelanie

V tretej časti prvej kapitoly nášho dotazníkového prieskumu sme sa zamerali na najvyššie ukončené vzdelanie respondentov. Najvyššie dosiahnuté vzdelanie našich respondentov priamo koreluje s vekom dopytovaných, a preto môžeme vidieť, že najväčšie zastúpenie má základné vzdelanie kedy máme za to, že tento podiel tvorili najmä študenti Strednej odbornej školy lesníckej a drevárskej Jozefa Dekreta Matejovie. Taktiež vidíme, že

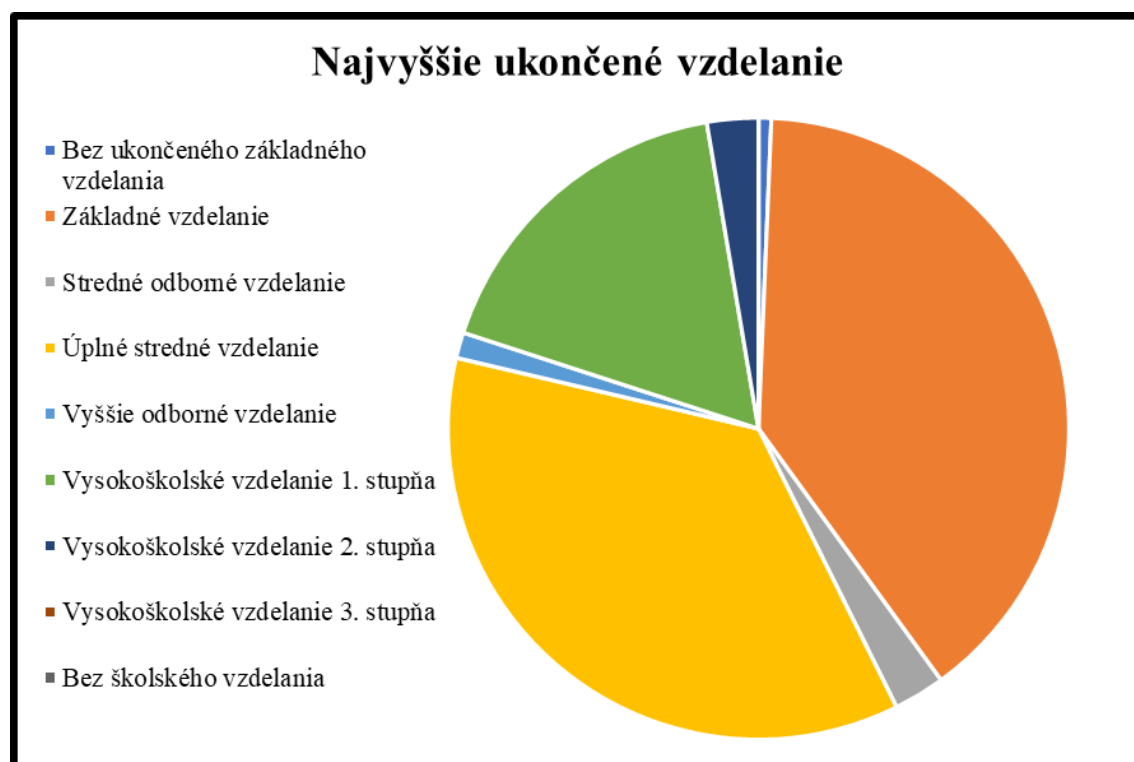
výrazné zastúpenie najvyššieho dosiahnutého vzdelania je v úplnom strednom vzdelaní, ktoré je zakončené maturitnou skúškou. V neposlednom rade majú vysoké zastúpenie najvyššieho dosiahnutého vzdelania mladí ľudia s dokončeným vysokoškolským vzdelaním 1. stupňa.

Tabuľka 5: Najvyššie ukončené vzdelanie

Najvyššie ukončené vzdelanie	Počet	%
Bez ukončeného základného vzdelania	1	0,67%
Základné vzdelanie	59	39,33%
Stredné odborné vzdelanie	4	2,67%
Úplné stredné vzdelanie	54	36,00%
Vyššie odborné vzdelanie	2	1,33%
Vysokoškolské vzdelanie 1. stupňa	26	17,33%
Vysokoškolské vzdelanie 2. stupňa	4	2,67%
Vysokoškolské vzdelanie 3. stupňa	0	0,00%
Bez školského vzdelania	0	0,00%

Zdroj: vlastné spracovanie

Graf 5: Najvyššie ukončené vzdelanie

Zdroj: vlastné spracovanie

4.1.4 Vzťah k mestu Liptovský Hrádok

V štvrtej časti prvej kapitoly nášho dotazníkového prieskumu sme sa zamerali na vzťah našich respondentov k mestu Liptovský Hrádok. Naša záverečná bakalárska práca by sa nezaobišla bez otázky, ktorá nám upresňuje vzťah k mestu Liptovský Hrádok, nakoľko už pri začiatkoch písania tejto záverečnej bakalárskej práce nám bolo jasné, že dopytovatí

nebudú mať len občiansky status v podobe trvalého bydliska ku spomenutému mestu. Tým, že mesto Liptovský Hrádok tvorí centrum Horného Liptova vidíme, že mladí ľudia nemajú v meste Liptovský Hrádok len trvalé bydlisko, ale aj v meste Liptovský Hrádok bývajú na internáte či dochádzajú tu priamo za štúdium na jednu zo základných či stredných škôl, ktoré sa nachádzajú v katastri obce. Na základe získaných údajov prostredníctvom dotazníkového prieskumu môžeme vidieť, že výrazne najviac mladých ľudí nebolo občanmi mesta Liptovský Hrádok čo znamená, že nemali v meste Liptovský Hrádok trvalý pobyt. Týmto mladými ľuďmi boli za vysokého predpokladu opätovne študenti Strednej odbornej školy lesníckej a drevárskej Jozefa Dekreta Matejovie, ktorí v meste Liptovský Hrádok trávajú 5 dní v týždni, pričom bývajú priamo v internáte, ktorý sa nachádza v areáli zmienenej školy.

V otvorenej časti tejto otázky mladí ľudia najčastejšie spomínali, že v minulosti v Liptovskom Hrádku študovali na jedenej zo základných či stredných škôl, ktoré sa nachádzajú v katastri mesta.

Tabuľka 6: Vzťah k mestu Liptovský Hrádok

Vzťah k mestu Liptovský Hrádok	Počet	%
Som občanom / občiankou mesta a študujem tu	5	3,33%
Som občanom / občiankou mesta a pracujem tu	6	4,00%
Som občanom / občiankou mesta, ale neštudujem tu	26	17,33%
Som občanom / občiankou mesta, ale nepracujem tu	15	10,00%
Nie som občanom / občiankou mesta, ale študujem	64	42,67%
Nie som občanom / občiankou mesta, ale pracujem tu	6	4,00%
Nie som občanom / občiankou mesta, neštudujem tu, nepracujem tu, ale dlhodobo sa tu zdržiavam	17	11,33%
Iný vzťah k mestu...	11	7,33%

Zdroj: vlastné spracovanie

Graf 6: Vzťah k mestu Liptovský Hrádok

Zdroj: vlastné spracovanie

4.2 Miera účasti na rôznych formách participácie

V druhej kapitole nášho výskumu sme sa zamerali na mieru účasti na rôznych formách participácie. Na základe najpravdepodobnejších scenárov sme si vybrali ako sledované formy politickú participáciu, riadenú participáciu a spoločenskú participáciu. Mieru vybraných foriem participácie reprezentovali otázky, na ktoré naši respondenti mali možnosť odpovedať 3 spôsobmi a to áno, nie a neviem pričom každá z otázok bola povinná a mala uzatvorenú formu. V prípade, že sme nepokryli možnosti participácie mladých ľudí v konkrétnej otázke, vytvorili sme po zodpovedaní predchádzajúcej časti dodatočnú nepovinnú otázku, ktorá mala otvorenú formu.

4.2.1 Politické formy participácie

V prvej časti druhej kapitoly nášho dotazníkového prieskumu sme sa zamerali na politické formy participácie. Politické formy participácie môžeme považovať ako fundamentálne. Žiaľ, ako môžeme vidieť na získaných údajoch politické formy participácie nepatria medzi naše silné stránky. V grafickej vizualizácii vidíme, že vo všetkých otázkach prevláda odpoveď nie vo výraznej miere. Mladí ľudia využívajú najčastejšie politické formy participácie prostredníctvom petičného práva, volebného práva a taktiež formou vyjadrenia

sa verejne k politickým otázkam čo zahŕňalo aj vyjadrenie sa k politickým otázkam na sociálnych sieťach.

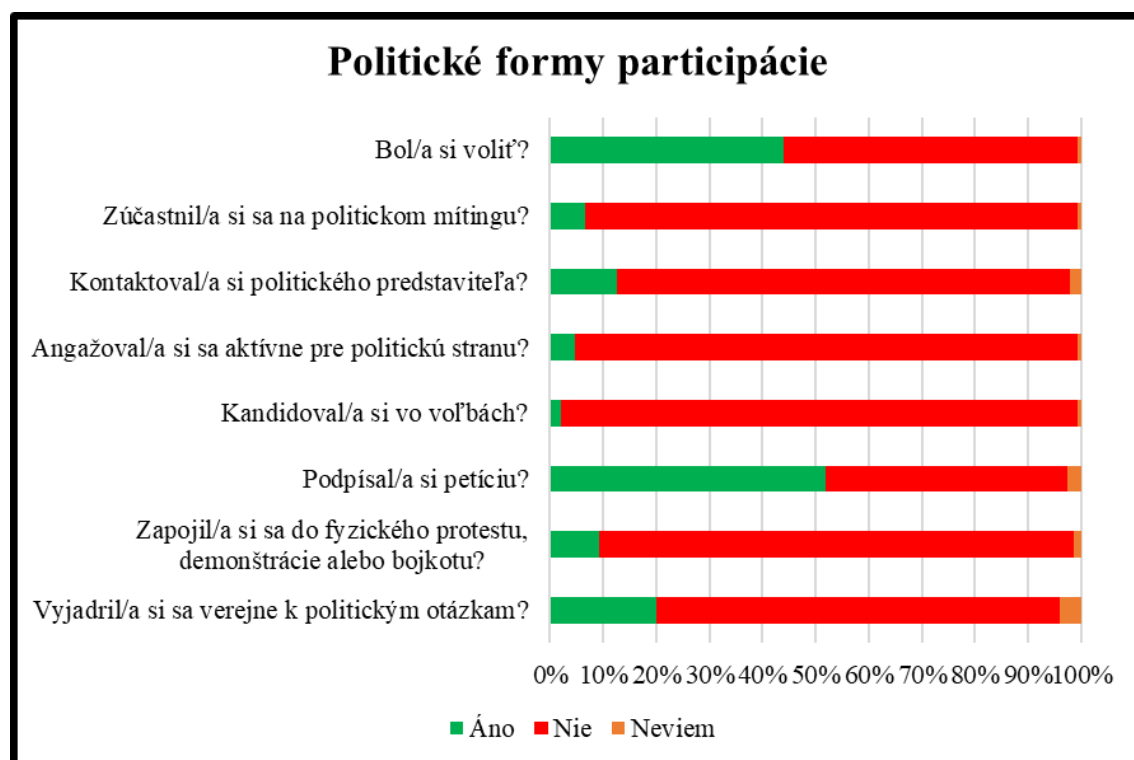
V otvorenej otázke, ktorá nasledovala bezprostredne za hlavnou otázkou sme sa dozvedeli, že dopytovaní mladí ľudia využívajú napríklad v rámci inej formy politickej participácie angažovanie sa v krajskom stredoškolskom parlamente. Ako zaujímavosť môžeme uviesť, že jeden respondent považuje aj odhováranie od volenia krajne pravicových strán ako inú formu politickej participácie.

Tabuľka 7: Politické formy participácie

Politické formy participácie	Áno		Nie		Neviem	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Bol/a si voliť?	66	44,00%	83	55,33%	1	0,67%
Zúčastnil/a si sa na politickom mítingu?	10	6,67%	139	92,67%	1	0,67%
Kontaktoval/a si politického predstaviteľa?	19	12,67%	128	85,33%	3	2,00%
Angažoval/a si sa aktívne pre politickú stranu?	7	4,67%	142	94,67%	1	0,67%
Kandidoval/a si vo voľbách?	3	2,00%	146	97,33%	1	0,67%
Podpísal/a si petíciu?	78	52,00%	68	45,33%	4	2,67%
Zapojil/a si sa do fyzického protestu, demonštrácie alebo bojkotu?	14	9,33%	134	89,33%	2	1,33%
Vyjadril/a si sa verejne k politickým otázkam?	30	20,00%	114	76,00%	6	4,00%

Zdroj: vlastné spracovanie

Graf 7: Politické formy participácie

Zdroj: vlastné spracovanie

4.2.2 Riadené formy participácie

V druhej časti druhej kapitoly nášho dotazníkového prieskumu sme sa zamerali na riadené formy participácie, ktoré môžeme považovať ako podkategóriu politických foriem

participácie. Ako môžeme vidieť na získaných údajoch riadené formy participácie nepatria taktiež medzi naše silné stránky. V grafickej vizualizácii vidíme, že vo všetkých otázkach prevláda odpoveď nie výraznou mierou okrem účasti mladých ľudí na verejných rokovaniach, diskusiách a vyjednávaniach. Môže to byť zapríčinené tým, že v prípade organizácie verejného rokovania, diskusie a vyjednávania ide o veľmi dôležitú udalosť, ktorá môže mať výrazný vplyv na celú obec či lokalitu obce. Verejné diskusie, ktoré prebiehali priamo na zasadnutí mestského zastupiteľstva v Liptovskom Hrádku sa častokrát týkali nesúhlasnej petičnej aktivity zo strany obyvateľov lokality, v ktorej bola plánovaná výstavba nových bytov.

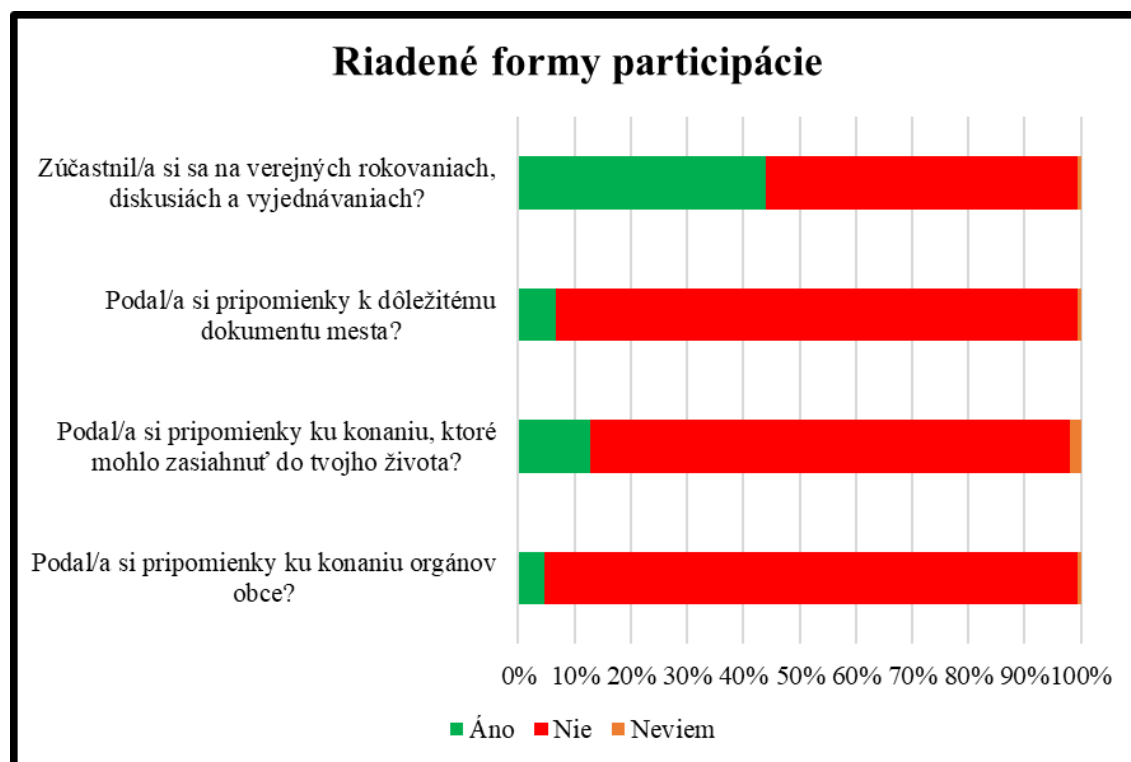
V otvorenej otázke, ktorá nasledovala bezprostredne za hlavnou otázkou sme sa nedozvedeli nič dôležité, čo by stálo za zmienenie. Najčastejšie bola skloňovaná odpoveď nie, čo len utvrdzuje nízku účasť mladých ľudí na riadených formách participácie.

Tabuľka 8: Riadené formy participácie

Riadené formy participácie	Áno		Nie		Neviem	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Zúčastnil/a si sa na verejných rokovaniach, diskusiách a vyjednávaniach?	66	44,00%	83	55,33%	1	0,67%
Podal/a si pripomienky k dôležitému dokumentu mesta?	10	6,67%	139	92,67%	1	0,67%
Podal/a si pripomienky ku konaniu, ktoré mohlo zasiahnuť do tvojho života?	19	12,67%	128	85,33%	3	2,00%
Podal/a si pripomienky ku konaniu orgánov obce?	7	4,67%	142	94,67%	1	0,67%

Zdroj: vlastné spracovanie

Graf 8: Riadené formy participácie

Zdroj: vlastné spracovanie

4.2.3 Spoločenské formy participácie

V tretej časti druhej kapitoly nášho dotazníkového prieskumu sme sa zamerali na spoločenské formy participácie, ktoré sa vo svojej podstate približujú emočne viac obyvateľom obce. To, že účasť je v spoločenských formách participácie vyššia môžeme vidieť hneď na prvý pohľad. V grafickej vizualizácii vidíme, že v najväčšej miere prevláda u mladých ľudí spoločenská forma participácie prostredníctvom charitatívnych zbierok a svojpomocnej komunitnej aktivity, ktorú reprezentuje napríklad jarné upratovanie okolo bytovky či čistenie odpadkov v lesnom prostredí počas Dňa Zeme. Taktiež nám medzi zozbieranými aktivitami nezaostáva ani angažovanie sa či účasť mladých ľudí v miestnych športových alebo kultúrnych aktivitách, ktoré môžu predstavovať v prvom prípade Športový klub mesta alebo v druhom prípade Detský folklórny súbor Cindruška.

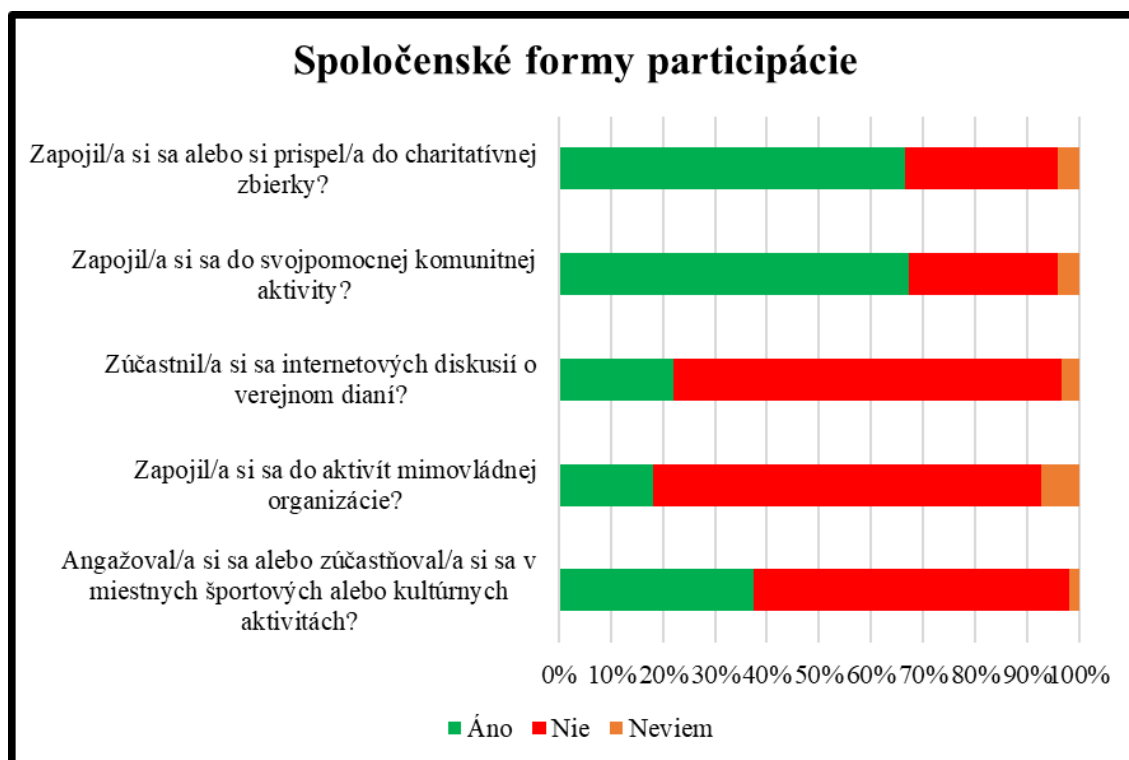
V otvorenej otázke, ktorá nasledovala bezprostredne za hlavnou otázkou sme sa dozvedeli, že dopytovaní mladí ľudia využívajú napríklad v rámci inej formy spoločenskej participácie angažovanie sa v Komunitnej nadácii Liptov, ART štúdia Liptovský Hrádok, ktoré je občianskym združením zastrešujúcim neprofesionálnych umelcov či v Centre voľného času pri organizácii akcií pre deti.

Tabuľka 9: Spoločenské formy participácie

Spoločenské formy participácie	Áno		Nie		Neviem	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Zapojil/a si sa alebo si prispel/a do charitatívnej zbierky?	100	66,67%	44	29,33%	6	4,00%
Zapojil/a si sa do svojpomocnej komunitnej aktivity?	101	67,33%	43	28,67%	6	4,00%
Zúčastnil/a si sa internetových diskusií o verejnom dianí?	33	22,00%	112	74,67%	5	3,33%
Zapojil/a si sa do aktivít mimovládnej organizácie?	27	18,00%	112	74,67%	11	7,33%
Angažoval/a si sa alebo zúčastňoval/a si sa v miestnych športových alebo kultúrnych aktivitách?	56	37,33%	91	60,67%	3	2,00%

Zdroj: vlastné spracovanie

Graf 9: Spoločenské formy participácie

Zdroj: vlastné spracovanie

4.3 Dôvody neparticipácie a potencionálne dôvody vyššej miery participácie

V tretej kapitole nášho výskumu sme sa zamerali na zistenie toho, aké okolnosti bránia mladým ľuďom participovať a taktiež na zistenie toho aké motivačné faktory by mladých ľudí motivovali vstúpiť vo väčšej miere do participatívneho procesu vo verejnom priestore. Na základe najpravdepodobnejších scenárov sme si vybrali najčastejšie možné dôvody participácie a dôvody väčšej miery participácie. Štyrmi stupňami sme vyjadrili mieru súhlasu a nesúhlasu s danými výroky pričom sme nezabudli uviesť možnosť neviem. Všetky otázky v tejto časti dotazníkového prieskumu boli povinné a mali uzatvorenú formu.

4.3.1 Dôvody neparticipácie

V prvej časti tretej kapitoly nášho dotazníkového prieskumu sme sa zamerali na najčastejšie dôvody neparticipácie mladých ľudí vo verejnom priestore. Ako môžeme vidieť na získaných údajoch vo veľkej miere sme dôvody neparticipácie vystihli a trafili do čierneho. V grafickej vizualizácii vidíme, že dôvody neparticipácie u mladých ľudí sú najmä z nedostatku času za ktorým sa môže skrývať uponáhľaný štýl života. Taktiež vo veľmi výraznom zastúpení prevláda podobné presvedčenie, že individuálny názor mladého človeka nebude vypočutý, nedôvera, že sám človek toho nedokáže veľa ovplyvniť či nedôvera, že sa

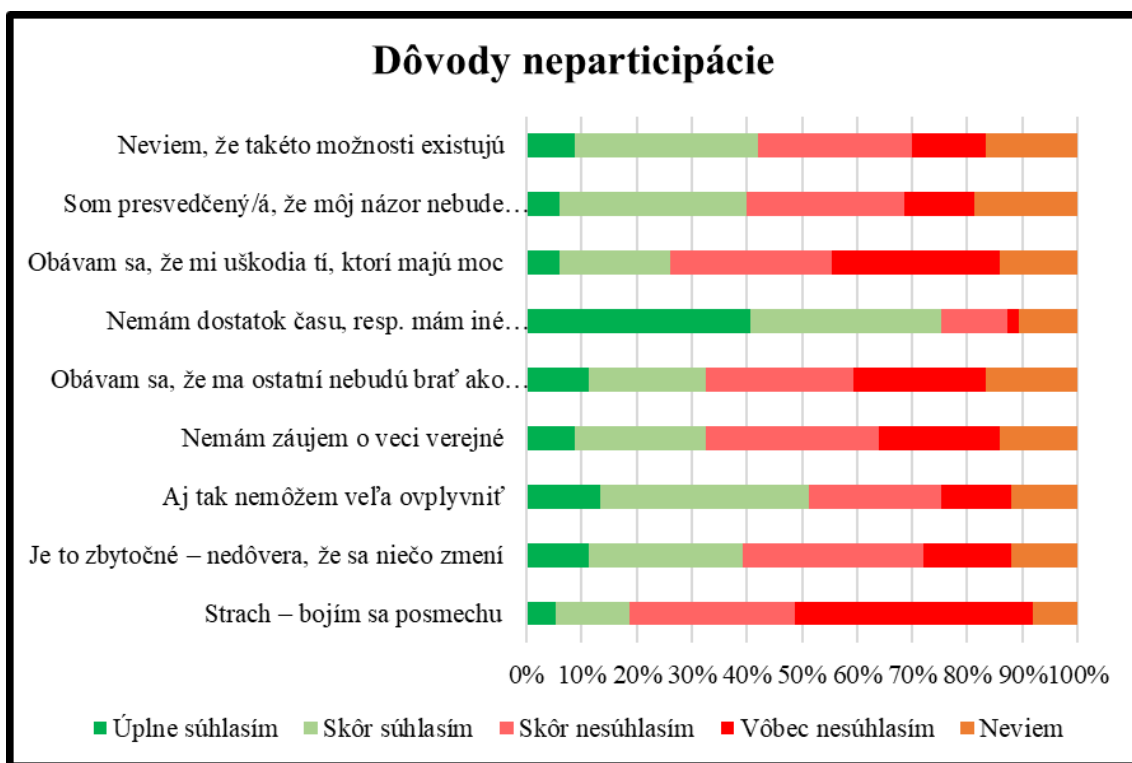
niečo zmení. Na druhej strane vidíme, že mladí ľudia sa neboja posmechu, alebo toho, že mi môže niekto kto má moc zámerne uškodiť. Svetielkom nádeje však je, že mladí ľudia nevnímajú nezúčastnenie o veci verejné ako dôvod toho, že sa nezúčastňujú v participačných procesoch.

Tabuľka 10: Dôvody neparticipácie

Dôvody neparticipácie	Úplne súhlasím		Skôr súhlasím		Skôr nesúhlasím		Vôbec nesúhlasím		Neviem	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Neviem, že takéto možnosti existujú	13	8,67%	50	33,33%	42	28,00%	20	13,33%	25	16,67%
Som presvedčený/á, že môj názor nebude vypočutý	9	6,00%	51	34,00%	43	28,67%	19	12,67%	28	18,67%
Obávam sa, že mi uškodia tí, ktorí majú moc	9	6,00%	30	20,00%	44	29,33%	46	30,67%	21	14,00%
Nemám dostatok času, resp. mám iné povinnosti	61	40,67%	52	34,67%	18	12,00%	3	2,00%	16	10,67%
Obávam sa, že ma ostatní nebudú brať ako rovnocenného/ú	17	11,33%	32	21,33%	40	26,67%	36	24,00%	25	16,67%
Nemám záujem o veci verejné	13	8,67%	36	24,00%	47	31,33%	33	22,00%	21	14,00%
Aj tak nemôžem veľa ovplyvniť	20	13,33%	57	38,00%	36	24,00%	19	12,67%	18	12,00%
Je to zbytočné – nedôvera, že sa niečo zmení	17	11,33%	42	28,00%	49	32,67%	24	16,00%	18	12,00%
Strach – bojím sa posmechu	8	5,33%	20	13,33%	45	30,00%	65	43,33%	12	8,00%

Zdroj: vlastné spracovanie

Graf 10: Dôvody neparticipácie

Zdroj: vlastné spracovanie

4.3.2 Dôvody participácie

V druhej časti tretej kapitoly nášho dotazníkového prieskumu sme sa zamerali na potencionálne dôvody zvýšenej miery participácie mladých ľudí vo verejnom priestore. Ako môžeme vidieť na získaných údajoch dôvody participácie sme vystihli ešte vo väčšej miere ako v predchádzajúcej otázke. V grafickej vizualizácii vidíme, že dôvody zvýšenej miery participácie u mladých ľudí sú najmä v prípade, ak by sa mladých ľudí daný problém priamo týkal čo môže mať koreláciu spolu so zvýšenou mierou účasti na verejných rokovaniach,

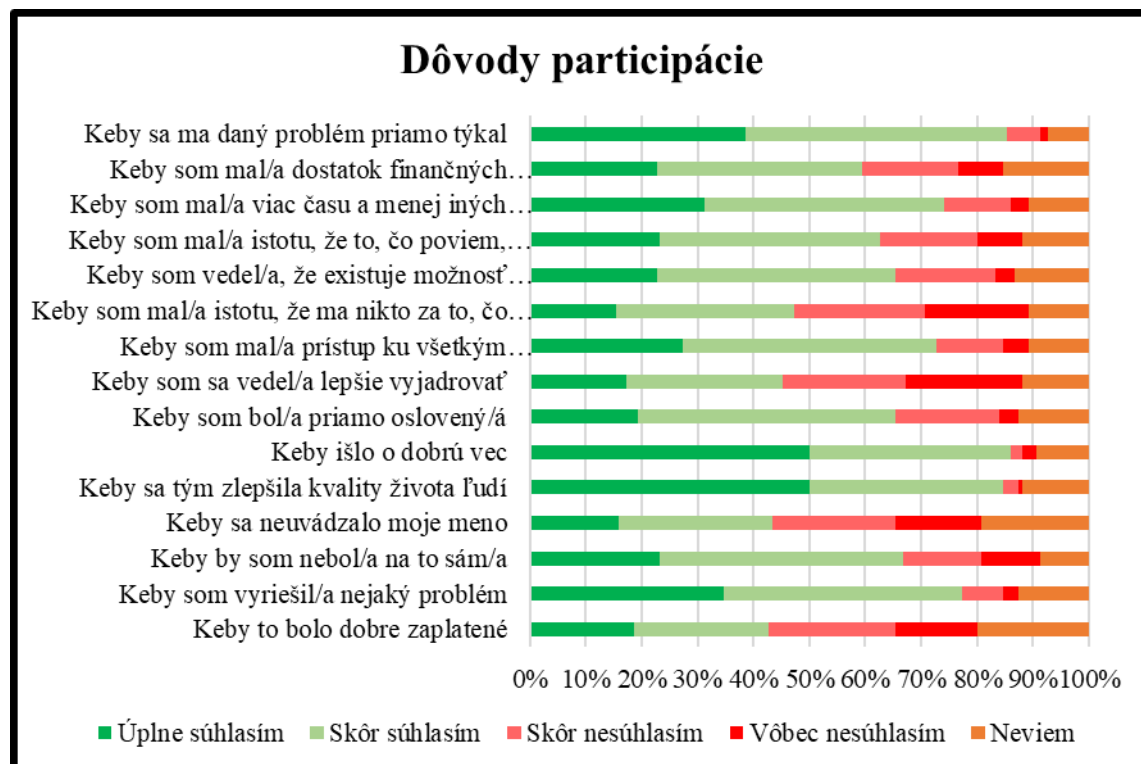
diskusiiach a vyjednávaniach, ktoré sme si rozobrali v časti 4.2.2 tejto bakalárskej práce. Taktiež môžeme vidieť pozitívny faktor motivácie zvýšenia participácie ak by išlo o dobrú vec či toho, že by sa participatívnym procesom zlepšila kvalita života ľudí. Na druhej strane vidíme, že mladí ľudom nezáleží na platovom ohodnotení čo nás veľmi teší, pretože participácia je aj o dobročinnosti a nezištnej práci v prospech spoločnosti a mzdové ohodnotenie by nemalo byť pri tomto type činnosti motivujúcim faktorom.

Tabuľka 11: Dôvody participácie

Dôvody participácie	Úplne súhlasím		Skôr súhlasím		Skôr nesúhlasím		Vôbec nesúhlasím		Neviem	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Keby sa ma daný problém priamo týkal	58	38,67%	70	46,67%	9	6,00%	2	1,33%	11	7,33%
Keby som mal/a dostatok finančných prostriedkov a nemusel/a sa naháňať	34	22,67%	55	36,67%	26	17,33%	12	8,00%	23	15,33%
Keby som mal/a viac času a menej iných starostí	47	31,33%	64	42,67%	18	12,00%	5	3,33%	16	10,67%
Keby som mal/a istotu, že to, čo poviem, zoberú ostatní vážne	35	23,33%	59	39,33%	26	17,33%	12	8,00%	18	12,00%
Keby som vedel/a, že existuje možnosť ovplyvniť konečné rozhodnutie	34	22,67%	64	42,67%	27	18,00%	5	3,33%	20	13,33%
Keby som mal/a istotu, že ma nikto za to, čo poviem, nenapadne, nezosmiešni	23	15,33%	48	32,00%	35	23,33%	28	18,67%	16	10,67%
Keby som mal/a prístup ku všetkým informáciám	41	27,33%	68	45,33%	18	12,00%	7	4,67%	16	10,67%
Keby som sa vedel/a lepšie vyjadrovať	26	17,33%	42	28,00%	33	22,00%	31	20,67%	18	12,00%
Keby som bol/a priamo oslovený/á	29	19,33%	69	46,00%	28	18,67%	5	3,33%	19	12,67%
Keby išlo o dobrú vec	75	50,00%	54	36,00%	3	2,00%	4	2,67%	14	9,33%
Keby sa tým zlepšila kvalita života ľudí	75	50,00%	52	34,67%	4	2,67%	1	0,67%	18	12,00%
Keby sa neuvádzalo moje meno	24	16,00%	41	27,33%	33	22,00%	23	15,33%	29	19,33%
Keby by som nebol/a na to sám/a	35	23,33%	65	43,33%	21	14,00%	16	10,67%	13	8,67%
Keby som vyriešil/a nejaký problém	52	34,67%	64	42,67%	11	7,33%	4	2,67%	19	12,67%
Keby to bolo dobre zaplatené	28	18,67%	36	24,00%	34	22,67%	22	14,67%	30	20,00%

Zdroj: vlastné spracovanie

Graf 11: Dôvody participácie

Zdroj: vlastné spracovanie

4.4 Komunikácia smerom k mladým ľuďom

V záverečnej štvrtej kapitole nášho výskumu sme sa zamerali na komunikáciu samosprávy smerom k mladým ľuďom. Komunikáciu smerom k mladým ľuďom sme sa snažili vyskúmať prostredníctvom nástrojov sledovania diania v meste Liptovský Hrádok, spôsobu informovania kompetentných mesta Liptovský Hrádok a taktiež sme sa nezabudli v poslednej otázke pozrieť na odporúčania, aké mladí ľudia dávajú predstaviteľom mesta vo vzťahu k ich vekovej kategórii. Možné odpovede sme upravili na základe najpravdepodobnejších možností, aké sú v prípade mesta Liptovský Hrádok dostupné. Respondent mal v tejto kapitole nášho dotazníkového prieskumu možnosť výberu viacerých odpovedí pričom každá z otázok bola povinná a mala uzatvorenú formu. V prípade, že sme nepokryli možnosti komunikácie mladých ľudí v konkrétnej otázke, vytvorili sme na konci každej jednej otázky možnosť začiarknutia inej odpovede pričom bola respondentovi k dispozícii aj možnosť nepovinne napísať krátku otvorenú odpoveď, ktorá nebola vystihnutá v predchádzajúcich uzatvorených odpovediach. Otázky v tejto kapitole dotazníkového prieskumu mali preto polouzavretú formu.

4.4.1 *Nástroje na sledovanie diania v meste Liptovský Hrádok*

V prvej časti štvrtej kapitoly nášho dotazníkového prieskumu sme sa zamerali na nástroje, ktorými môžu mladí ľudia sledovať dianie v meste Liptovský Hrádok. Žiaľ, ako môžeme vidieť na získaných údajoch až 50 % odpovedí reprezentuje názor, že mladí ľudia nemajú záujem a dianie, ktoré sa ich bezprostredne týka. Môže to byť zapríčinené aj vysokou mierou externých odpovedí mladých ľudí, ktorí nemajú priamy vzťah s mestom Liptovský Hrádok formou trvalého bydliska. V grafickej vizualizácii vidíme, že Oficiálna Facebooková stránka mesta – Liptovský Hrádok - Naše mesto je využívaná na tento účel najčastejšie. Za využívaním tohto nástroja nasledujú dva klasické komunikačné kanály a to Hrádocké spravodajstvo - mesačník mesta Liptovský Hrádok, ktorý je každý mesiac rozposielaný aj fyzickou formou do každej domácnosti a webovú stránku mesta, ktorá v nedávnej dobe prešla grafickou modernizáciou a opätovne sprehľadnila a transparentnila informácie, ktoré sú na webovej stránke mesta Liptovský Hrádok zverejňované. Na druhej strane mladí ľudia sledujú najmenej dianie v meste Liptovský Hrádok prostredníctvom novej mobilnej aplikácie mesta Virtualne a Hlasu Hrádočana – diskusného fóra, ktoré využívajú vo väčšej miere staršie ročníky obyvateľov mesta Liptovský Hrádok.

V otvorenej časti tejto otázky mladí ľudia spomenuli, že ako nástroj sledovania diania v meste Liptovský Hrádok využívajú známosti, ktoré majú na mestskom úrade či

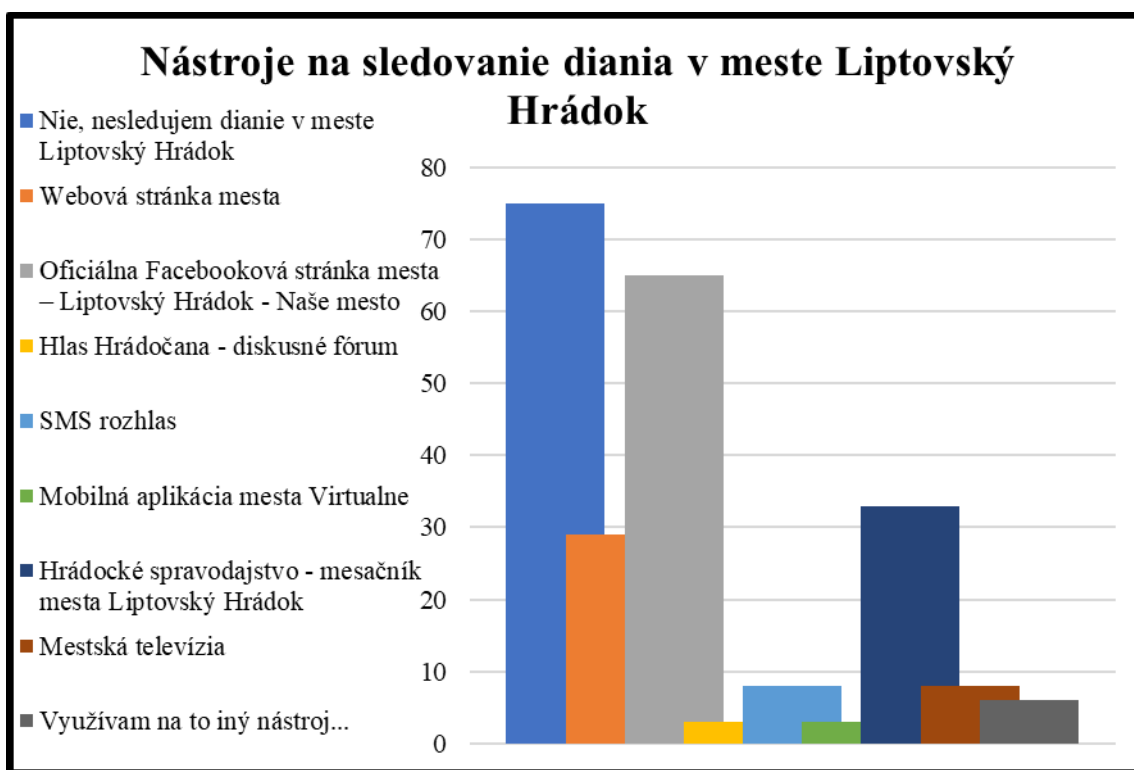
kanál na YouTube, na ktorom sú uverejňované napríklad zasadnutia mestského zastupiteľstva v Liptovskom Hrádku či reportáže z udalostí, ktoré sa v meste Liptovský Hrádok organizovali.

Tabuľka 12: Nástroje na sledovanie diania v meste Liptovský Hrádok

Nástroje na sledovanie diania v meste Liptovský Hrádok	Nástroj	
	Počet	%
Nie, nesledujem dianie v meste Liptovský Hrádok	75	50,00%
Webová stránka mesta	29	19,33%
Oficiálna Facebooková stránka mesta – Liptovský Hrádok - Naše mesto	65	43,33%
Hlas Hrádočana - diskusné fórum	3	2,00%
SMS rozhlas	8	5,33%
Mobilná aplikácia mesta Virtualne	3	2,00%
Hrádocké spravodajstvo - mesačník mesta Liptovský Hrádok	33	22,00%
Mestská televízia	8	5,33%
Využívam na to iný nástroj...	6	4,00%

Zdroj: vlastné spracovanie

Graf 12: Nástroje na sledovanie diania v meste Liptovský Hrádok

Zdroj: vlastné spracovanie

4.4.2 Spôsob informovania kompetentných mesta Liptovský Hrádok

V druhej časti štvrtej kapitoly nášho dotazníkového prieskumu sme sa zamerali na spôsob informovania kompetentných mesta Liptovský Hrádok v prípade, že nastane nejaký problém, ktorý môže trápiť mladých ľudí alebo niekoho z ich blízkeho okolia.. V grafickej vizualizácii vidíme, že klasické spôsoby informovania kompetentných pretrvávajú a naši respondenti by s vysokou pravdepodobnosťou taktiež využili emailový kontakt, osobný

kontakt, či telefonický kontakt. Za klasickými spôsobmi informovania kompetentných nasleduje už zmienená Oficiálna Facebooková stránka mesta – Liptovský Hrádok - Naše mesto či čím ďalej u verejnosti známejší Portál Odkaz pre starostu. Na druhej strane by opätovne mladí ľudia využili najmenej spôsob informovania kompetentných mesta Liptovský Hrádok prostredníctvom novej mobilnej aplikácie mesta Virtualne.

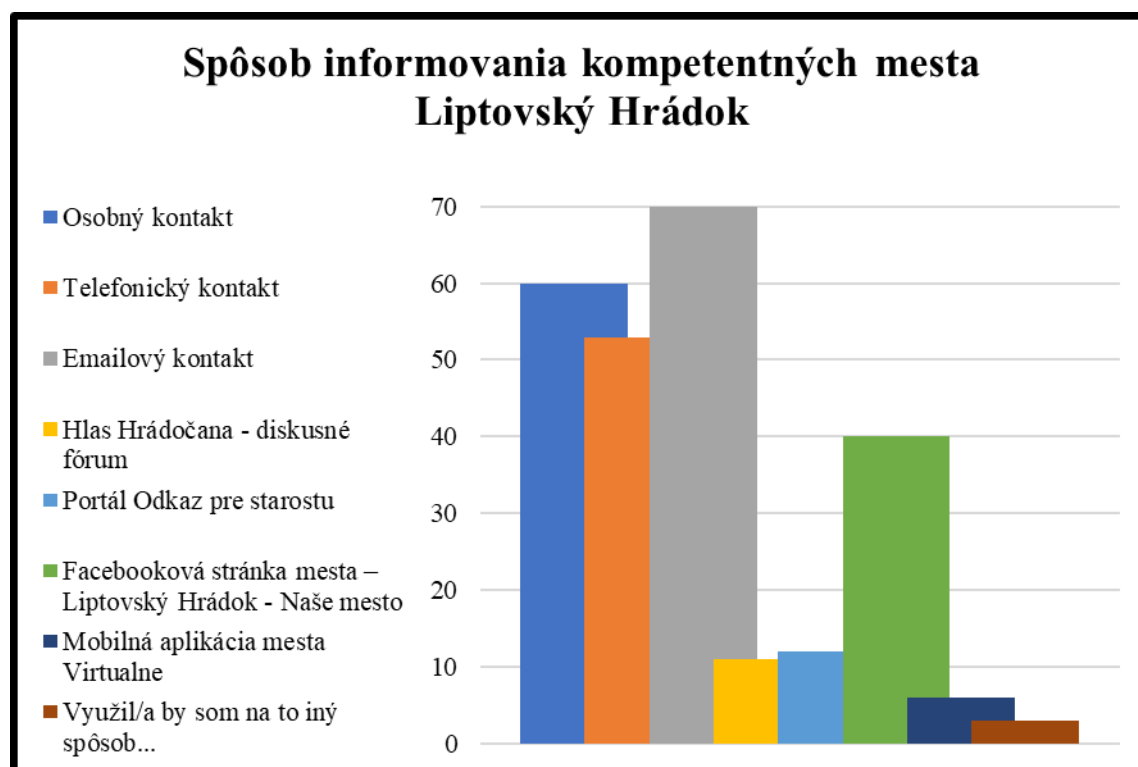
V otvorenej otázke, ktorá nasledovala bezprostredne za hlavnou otázkou sme sa nedozvedeli nič dôležité, čo by stálo za zmienenie. Najčastejšie bola skloňovaná odpoveď nie, čo len utvrdzuje to, že všetky možné spôsoby informovania kompetentných mesta Liptovský Hrádok sme v odpovediach uviedli.

Tabuľka 13: Spôsob informovania kompetentných mesta Liptovský Hrádok

Spôsob informovania kompetentných mesta Liptovský Hrádok	Nástroj	
	Počet	%
Osobný kontakt	60	40,00%
Telefonický kontakt	53	35,33%
Emailový kontakt	70	46,67%
Hlas Hrádočana - diskusné fórum	11	7,33%
Portál Odkaz pre starostu	12	8,00%
Facebooková stránka mesta – Liptovský Hrádok - Naše mesto	40	26,67%
Mobilná aplikácia mesta Virtualne	6	4,00%
Využil/a by som na to iný spôsob...	3	2,00%

Zdroj: vlastné spracovanie

Graf 13: Spôsob informovania kompetentných mesta Liptovský Hrádok

Zdroj: vlastné spracovanie

4.4.3 Odporúčania predstaviteľom mesta Liptovský Hrádok vo vzťahu k mladým ľuďom

V poslednej tretej časti štvrtej kapitoly nášho dotazníkového prieskumu sme sa zamerali na odporúčania mladých ľudí predstaviteľom mesta Liptovský Hrádok vo vzťahu ku mladým ľuďom ich vekovej kategórie. V grafickej vizualizácii vidíme, že väčšina mladých ľudí by odporučila predstaviteľom mesta vytvorenie mládežníckeho parlamentu. Následne vidíme, že mladí ľudia by veľmi ocenili organizovanie spoločenských aktivít pre ich samotných. Zaujímavosťou je taktiež záujem o krátky zostrih najdôležitejších častí zo zasadnutia mestského zastupiteľstva uverejnených na sociálnych sieťach mesta. Ako formu, ktorá sa dá zrealizovať vo veľmi krátkom časovom horizonte vidíme vytvorenie oficiálneho účtu mesta na Instagrame, ktorá už dávno prebehla vo svojej popularite Facebook v nižších vekových kategóriách ľudí. Správa oficiálneho účtu mesta na Instagrame by nemusela byť veľkým problémom, nakoľko vo väčšine prípadov by bol zdieľaný obsah na tejto sociálnej sieti rovnakého či podobného charakteru.

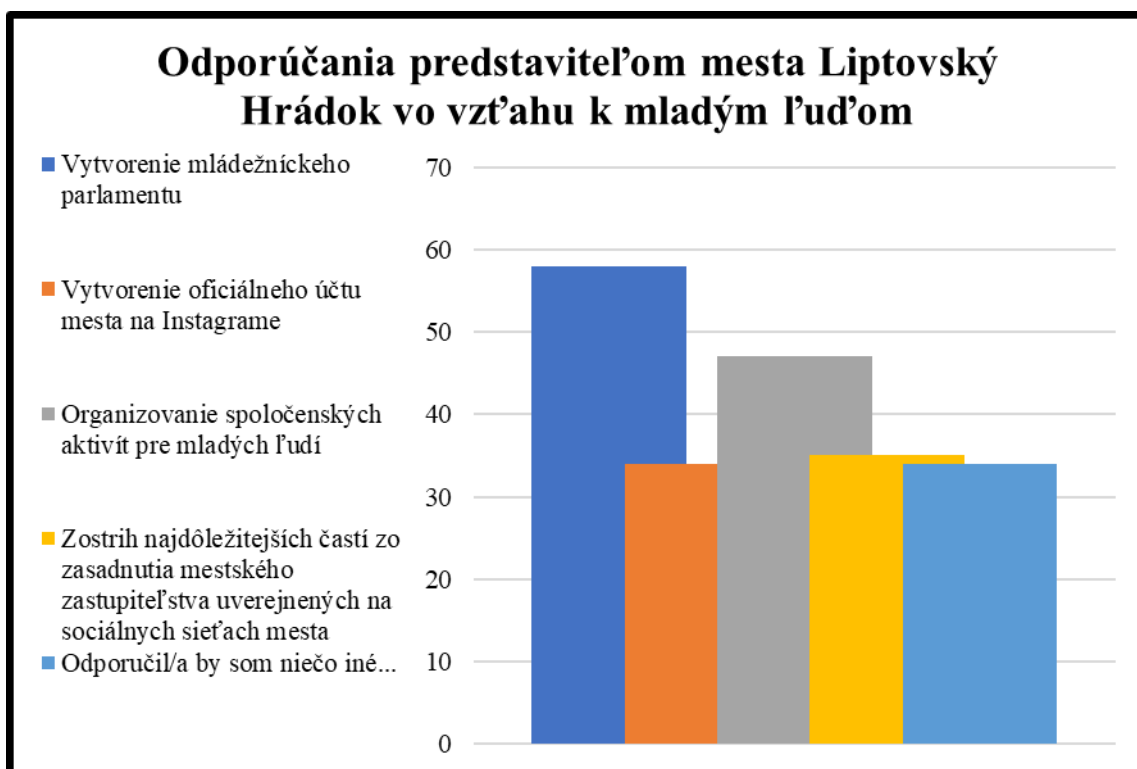
V otvorenej časti tejto otázky mladí ľudia spomenuli, že by radi ocenili väčšiu mieru organizovaných podujatí ako sú koncerty alebo Dni mesta, za čo im dávame za pravdu, nakoľko počas pandémie, ktorá bola spôsobená koronavírusom COVID-19 sa nekonali takmer žiadne kultúrne či športové podujatia. Taktiež by mladí ľudia privítali organizáciu ekologických podujatí spolu so školami, kedy by najskôr študenti spolu s predstaviteľmi mesta urobili niečo pre naše životné prostredie a následne by prebrali zmeny pri voľnočasovej aktivite akou môže byť opekačka v prírode, ktoré by mohli byť prínosom pre spoločnosť.

Tabuľka 14: Odporúčania predstaviteľom mesta Liptovský Hrádok vo vzťahu k mladým ľuďom

Odporúčania predstaviteľom mesta Liptovský Hrádok vo vzťahu k mladým ľuďom	Nástroje	
	Počet	%
Vytvorenie mládežníckeho parlamentu	58	38,67%
Vytvorenie oficiálneho účtu mesta na Instagrame	34	22,67%
Organizovanie spoločenských aktivít pre mladých ľudí	47	31,33%
Zostrih najdôležitejších častí zo zasadnutia mestského zastupiteľstva uverejnených na sociálnych sieťach mesta	35	23,33%
Odporučil/a by som niečo iné...	34	22,67%

Zdroj: vlastné spracovanie

Graf 14: Odporúčania predstaviteľom mesta Liptovský Hrádok vo vzťahu k mladým ľuďom

Zdroj: vlastné spracovanie

5 Diskusia

V tejto časti našej bakalárskej práce sme sa venovali participácii mládeže na tvorbe verejnej politiky, konkrétne formou prípadovej štúdie v malom meste Liptovský Hrádok, ktoré je zároveň aj centrom Horného Liptova. Prácu by sme mohli rozdeliť na dve časti a to teoretickú časť a praktickú časť. V teoretickej časti sme si zadefinovali základné teoretické pojmy či základné inštitucionálne subjekty, ktoré úzko súvisia s problematikou participácie mladých ľudí. V praktickej časti našej bakalárskej práce sme zamerali našu pozornosť na výskum, ktorý bol tvorený prostredníctvom dotazníkového prieskumu na základe princípu zámerného výberu subjektov, ktorý si určil autor tejto záverečnej práce na základe veku a bližšie nešpecifikovaného vzťahu s mestom Liptovský Hrádok.

Pred začiatkom nášho výskumu sme si však museli položiť výskumné otázky na základe, ktorých sme smerovali výskumný proces. Spolu s výskumnými otázkami idú ruka v ruku aj položené hypotézy, pri ktorých bolo potrebné vyhodnotiť ich platnosť. Platnosť hypotéz bola overená na základe výskumu, ktorý bolo potrebné vyhodnotiť najprv v podobe prehľadných tabuliek. Následne sme z nadobudnutých a vyhodnotených dát v tabuľkách vytvorili grafy, ktoré najjednoduchším spôsobom vizualizujú vyskúmané hodnoty. Poďme si teraz spolu vyhodnotiť zadané výskumné otázky spolu s položenými hypotézami:

5.1 Vyhodnotenie zadaných výskumných otázok spolu s položenými otázkami

V tejto časti diskusie si spolu vyhodnotíme zadané výskumné otázky spolu s položenými hypotézami.

1. Na akých formách participácie sa mladí ľudia v Liptovskom Hrádku zúčastňujú v najväčšej miere?

H1: Mladí ľudia sa v Liptovskom Hrádku najčastejšie zúčastňujú na spoločenských formách participácie

H2: Mladí ľudia sa v Liptovskom Hrádku najmenej zúčastňujú na politických formách participácie

Po absolvovaní kapitoly nášho dotazníkového prieskumu sociodemografické premenné sme prešli na kapitolu s názvom miera účasti na rôznych typoch participácie. V tejto časti kapitole dotazníkového prieskumu sme zamerali našu pozornosť na politickú formu participácie, ktorú považujeme ako fundamentálnu. Následne sme naším

respondentom položili otázky, ktoré boli charakteristické pre riadené formy participácie. Tieto otázky slúžili ako spätná kontrola údajov, na ktoré nám respondenti odpovedali v predchádzajúcej otázke pri politických formách participácie, nakoľko riadená forma participácie zdieľa množstvo podobných znakov s politickou formou participácie. V záverečnej časti tejto kapitoly nášho dotazníka sme upriamili pozornosť na spoločenskú formu participácie, ktorá sa od predchádzajúcich dvoch odlišuje najmä organizáciou zo strany neziskového sektora a v spoločnosti je vnímaná ako participácia, ktorú charakterizujú viaceré črty z dobrovoľníctva. Platnosť hypotézy H1 a hypotézy H2 môžeme potvrdiť na základe získaných údajov v týchto kapitolách, ktoré môžeme vidieť prostredníctvom grafových jednotiek. Ak porovnáme graf 7 a graf 8 spolu s grafom 9 môžeme vidieť už na prvý pohľad viac kladných odpovedí v grafe 9. Preto potvrdzujeme platnosť našich prvých dvoch hypotéz, ktoré hovoria, že mladí ľudia sa v Liptovskom Hrádku najčastejšie zúčastňujú. spoločenských foriem participácie a naopak najmenej sa mladí ľudia zúčastňujú na politických formách participácie.

2. Aké faktory bránia mladým ľuďom v meste Liptovský Hrádok participovať vo väčšej miere?

H3: Nedostatok času a jeho deriváty patria medzi najrelevantnejšie dôvody neparticipácie mladých ľudí v Liptovskom Hrádku

Po absolvovaní kapitoly nášho dotazníkového prieskumu s názvom účasti na rôznych typoch participácie sme prešli na kapitolu dôvody neparticipácie a potencionálne dôvody vyššej miery participácie. V tejto časti kapitoly dotazníkového prieskumu sme zamerali našu pozornosť na dve časti dotazníku a to už ako bolo spomenuté na dôvody neparticipácie a dôvody participácie. Platnosť hypotézy H3 môžeme taktiež potvrdiť na základe získaných údajov v tejto kapitole, ktoré môžeme vidieť prostredníctvom grafových jednotiek. Taktiež už na prvý pohľad vidíme, že odpoveď našich respondentov „Nemám dostatok času, resp. mám iné povinnosti“ jasne prevyšuje vo svojej miere všetky ostatné dôvody neparticipácie mladých ľudí. Na náklade týchto skutočností potvrdzujeme platnosť našej tretej hypotézy, ktorá hovorí, že mladí ľudia v Liptovskom Hrádku najčastejšie neparticipujú z dôvodu nedostatku času a jeho derivátov.

1. Aké faktory by motivovali mladých ľudí zúčastňovať sa vo väčšej miere na participačných procesoch?

H4: Mzdové ohodnotenie formou peňažnej odmeny by v najväčšej miere motivovalo mladých ľudí zúčastňovať sa na participačných procesoch

Pri posudzovaní pravdivosti nasledujúcej hypotézy H4 sme ostali v rovnakej kapitole nášho dotazníkového prieskumu s názvom „dôvody neparticipácie a potencionálne dôvody vyššej miery participácie“ ako v predchádzajúcej hypotéze H3. Svoju pozornosť sme presunuli len na nasledujúcu časť tej istej kapitoly nášho dotazníkového prieskumu s názvom dôvody participácie. Platnosť hypotézy H4 nepotvrdzujeme, nakoľko respondenti s pomedzi všetkých možných odpovedí dotazníkového prieskumu odpovedali kladne v tomto prípade najmenej. Na náklade týchto skutočností nepotvrdzujeme platnosť našej štvrtej hypotézy H4, ktorá tvrdí, že mzdové ohodnotenie formou peňažnej odmeny by v najväčšej miere motivovalo mladých ľudí zúčastňovať sa na participačných procesoch.

Tri hypotézy sme potvrdili a jednu hypotézu nie viac-menej jednoznačným spôsobom. Vzorka 150 respondentov síce postačuje ako vzorka pre výskum zrealizovaného ku bakalárskej práci, avšak konečné závery si za žiadnych okolností nemôžeme dovoliť urobiť. Napriek uvedeným skutočnostiam odporúčame autorovi bakalárskej práce pokračovať vo výskumnom procese a zrealizovaný výskum urobiť na väčšej vzorke respondentov.

Záver

Naša záverečná bakalárska práca na tému Participácia mládeže na tvorbe verejnej politiky v meste Liptovský Hrádok sa pomaly ale isto blíži ku koncu. Počas tejto bakalárskej práce sme venovali svoju pozornosť participačným procesom mladých ľudí, ktoré majú výrazný vplyv na formovanie ich budúcnosti. Dôležitým faktorom je to, že budúcnosť majú mladí ľudia v plnom rozsahu ešte len pred sebou. Je dôležité nepodceniť participačné procesy mladých ľudí, pretože to ako participáciu u mladých podchytíme teraz ukáže, ako sa budú správať voči spoločnosti počas zvyšku života.

Hlavným cieľom záverečnej práce bolo zistiť stav, v akej miere a akými spôsobmi participujú mladí ľudia v Liptovskom Hrádku. V teoretickej časti našej práce bolo vedľajším cieľom priblížiť čitateľovi problematiku participácie mladých ľudí na základe verejne dostupných publikácií či iných edukačných materiálov, ktoré sa venujú danej téme. V praktickej časti našej záverečnej práce a zároveň vedľajším cieľom bolo identifikovať dôvody, prečo mladí ľudia neparticipujú vo vzťahu ku samospráve a zároveň zistiť motivačné faktory, ktoré by mladých ľudí v meste Liptovský Hrádok motivovali zvýšiť participáciu na rôznych úrovniach.

Dlhodobo pozorujeme, že mladí ľudia nie sú aktívni vo verejnom priestore či už na úrovni obce alebo štátu a ak áno, tak sú to skôr výnimky, ktoré potvrdzujú pravidlo. Mladí ľudia nemajú sami od seba dôvod a motiváciu tento stav meniť, pretože ich nikto v detskom veku nezasvätil do procesu participácie. Participácia nie len že ovplyvňuje záujem o mesto ako také, ale je s ňou nepriamo spojená aj následná volebná účasť v komunálnych voľbách, ktorá má veľký vplyv na smerovanie a rozvoj mesta na nasledujúce 4 roky. Preto aj prostredníctvom tejto záverečnej práce apelujeme na predstaviteľov samospráv, aby venovali svoju pozornosť participačným procesom a implementovali tieto procesy do svojich verejných politík.

Zoznam použitej literatúry

Beck-Lehrhauptová, Michaela, a iní. 2020. *Participácia v prostredí školy ako nástroj výchovy k demokratickému občianstvu*. Bratislava : Nadácia otvorenej spoločnosti, 2020.

Čavojská, Katarína a Besedová, Michaela. 2020. *Participácia: cesta mladých ľudí k politikám*. Bratislava : Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky/Úrad splnomocnenca vlády SR, 2020. ISBN 978-80-89051-37-3.

Kolíková, Mária, a iní. 2005. *Mládežnícka participácia na Slovensku – súvislosti, príklady, nástroje*. Bratislava : Rada mládeže Slovenska, 2005. ISBN 80-969045-4-X.

Lenčo, Peter. 2020. Nadácia pre deti Slovenska. *Pohľad odborníka: Participácia*. Bratislava, 27. 3 2020.

Odbor organizačný, školstva a sociálnych vecí v Liptovskom Hrádku. 2022. Vekové rozloženie obyvateľstva Liptovského Hrádku. *Vekové rozloženie obyvateľstva Liptovského Hrádku*. Liptovský Hrádok : s.n., 5. 19 2022.

Plichtová, Jana a Šestáková, Anna. 2020. *Slovník participácie*. Bratislava : Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky/Úrad splnomocnenca vlády SR, 2020. ISBN 978-80-89051-47-2.

Štatistický úrad Slovenskej republiky. 2022. Štatistický úrad Slovenskej republiky. *Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021*. [Online] 2022. [Dátum: 23. 5 2022.] <https://www.scitanie.sk/obyvatelia/zakladne-vysledky/pocet-obyvatelov/SR/SK0/SR>.

Úrad splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rozvoj občianskej spoločnosti. 2019. Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti. *Spôsoby a miera participácie I*. [Online] 2019. [Dátum: 23. 5 2022.] https://www.minv.sk/?ros_participacia_publikacie_sposoby_a_miera_participacie_1.

Prílohy

Dotazník ku záverečnej bakalárskej práci na tému Participácia mládeže na tvorbe verejnej politiky v meste Liptovský Hrádok

Ahoj, volám sa Dominik Imrich. Som študentom na Ekonomickej univerzite v Bratislave a zároveň poslancom mestského zastupiteľstva v Liptovskom Hrádku. V rámci mojej bakalárskej práce, ktorá skúma participáciu (účasť) mladých ľudí vo verejnom priestore v Liptovskom Hrádku by som ťa chcel požiadať o vyplnenie dotazníka, ktorý ti nezaberie viac ako 10 minút. Tvoj názor je dôležitý, preto ťa prosím o úprimné odpovede. Dotazník je anonymný a všetky získané informácie sú dôverné. Budú slúžiť na vedecké účely, poprípade na zlepšenie prostredia pre mladých v Liptovskom Hrádku.

* Povinné

1. Sociodemografické ukazovatele:

1. Pohlavie: *

- a. Žena
- b. Muž

2. Vek: *

- a. 15 rokov
- b. 16 rokov
- c. 17 rokov
- d. 18 rokov
- e. 19 rokov
- f. 20 rokov
- g. 21 rokov
- h. 22 rokov
- i. 23 rokov
- j. 24 rokov
- k. 25 rokov
- l. 26 rokov
- m. 27 rokov
- n. 28 rokov
- o. 29 rokov

3. Aké máš najvyššie ukončené vzdelanie? *

- a. Bez ukončeného základného vzdelania (navštevujem základnú školu)
- b. Základné vzdelanie (ukončená základná škola, žiak strednej školy)
- c. Stredné odborné (učňovské) vzdelanie (bez maturity)
- d. Úplné stredné vzdelanie (s maturitou)
- e. Vyššie odborné vzdelanie (konzervatórium)
- f. Vysokoškolské vzdelanie 1. stupňa (bakalárske)
- g. Vysokoškolské vzdelanie 2. stupňa (magisterské, inžinierske, doktorské)
- h. Vysokoškolské vzdelanie 3. stupňa (doktorandské a vyššie)
- i. Bez školského vzdelania (osoby vo veku 15 rokov a viac)

4. Vzťah k mestu Liptovský Hrádok: *

- a. Som občanom / občiankou mesta a študujem tu (mám tu trvalý pobyt)
- b. Som občanom / občiankou mesta a pracujem tu (mám tu trvalý pobyt)
- c. Som občanom / občiankou mesta, ale neštudujem tu (mám tu trvalý pobyt)
- d. Som občanom / občiankou mesta, ale nepracujem tu (mám tu trvalý pobyt)
- e. Nie som občanom / občiankou mesta, ale študujem tu (napr. bývam tu na internáte)
- f. Nie som občanom / občiankou mesta, ale pracujem tu (nemám tu trvalý pobyt)
- g. Nie som občanom / občiankou mesta, neštudujem tu, nepracujem tu, ale dlhodobo sa tu zdržiavam (nemám tu trvalý pobyt)
- h. Iný vzťah k mestu... (*otvorená otázka*)

2. *Miera účasti na rôznych formách participácie:*

5. **Angažoval/a si sa za posledných 5 rokov (od roku 2018) nejakým z nasledovných spôsobov? (politické formy participácie) * (áno / nie / neviem)**

- a. Bol/a si voliť? (napr. Komunálne voľby 2018, Prezidentské voľby 2019, Voľby do Európskeho parlamentu 2019, Parlamentné voľby 2020)
- b. Zúčastnil/a si sa na politickom mítingu?
- c. Kontaktoval/a si politického predstaviteľa? (napr. poslanec mestského zastupiteľstva, primátor mesta, prednosta mestského úradu)
- d. Angažoval/a si sa aktívne pre politickú stranu? (napr. roznášanie letákov, účasť na kampani)
- e. Kandidoval/a si vo voľbách? (napr. Komunálne voľby 2018)
- f. Podpísal/a si petíciu? (aj online petícia)
- g. Zapojil/a si sa do fyzického protestu, demonštrácie alebo bojkotu?
- h. Vyjadril/a si sa verejne k politickým otázkam? (aj sociálne médiá)

6. **Angažoval/a si sa za posledných 5 rokov (od roku 2018) nejakým iným spôsobom v oblasti politiky?**

- a. *(Otvorená otázka)*

7. **Angažoval/a si sa za posledných 5 rokov (od roku 2018) nejakým**

z nasledovných spôsobov? (riadené formy participácie) * (áno / nie / neviem)

- a. Zúčastnil/a si sa na verejných rokovaniach, diskusiách a vyjednávaniach?
- b. Podal/a si pripomienky k dôležitému dokumentu mesta? (napr. územný plán, všeobecné záväzné nariadenie, program hospodárskeho a sociálneho rozvoja, komunitný plán sociálnych služieb)
- c. Podal/a si pripomienky ku konaniu, ktoré mohlo zasiahnuť do tvojho života? (napr. podpísal/a si petíciu)
- d. Podal/a si pripomienky ku konaniu orgánov obce? (napr. sťažnosť kvôli výrubu stromov)

8. **Angažoval/a si sa za posledných 5 rokov (od roku 2018) ešte nejakým iným podobným spôsobom?**

- a. *(Otvorená otázka)*

9. Angažoval/a si sa za posledných 5 rokov (od roku 2018) nejakým z nasledovných spôsobov? (spoločenské formy participácie) * (*áno / nie / neviem*)

- a. Zapojil/a si sa alebo si prispel/a do charitatívnej zbierky? (napr. Deň narcisov, potravinová pomoc Lidla „Podeľ sa a pomôž“)
- b. Zapojil/a si sa do svojpomocnej komunitnej aktivity? (napr. čistenie lesa, upratovanie okolo bytovky)
- c. Zúčastnil/a si sa internetových diskusií o verejnom dianí? (napr. oficiálna Facebooková stránka mesta)
- d. Zapojil/a si sa do aktivít mimovládnej organizácie? (napr. Komunitná nadácia Liptov)
- e. Angažoval/a si sa alebo zúčastňoval/a si sa v miestnych športových alebo kultúrnych aktivitách (napr. Športový klub mesta, Detský folklórny súbor Cindruška)

10. Angažoval/a si sa za posledných 5 rokov (od roku 2018) ešte nejakým iným spoločenským spôsobom?

- a. (*Otvorená otázka*)

3. *Dôvody neparticipácie a potencionálne dôvody vyššej miery participácie:*

11. Dôvody, prečo sa ľudia nezapájajú do verejného života môžu byť rôzne. Aké okolnosti ti bránia participovať viac? * (úplne súhlasím / skôr súhlasím / skôr nesúhlasím / vôbec nesúhlasím / neviem)

- a. Neviem, že takéto možnosti existujú
- b. Som presvedčený/á, že môj názor nebude vypočutý
- c. Obávam sa, že mi uškodia tí, ktorí majú moc
- d. Nemám dostatok času, resp. mám iné povinnosti
- e. Obávam sa, že ma ostatní nebudú brať ako rovnocenného/ú
- f. Nemám záujem o veci verejné
- g. Aj tak nemôžem veľa ovplyvniť
- h. Je to zbytočné – nedôvera, že sa niečo zmení
- i. Strach – bojím sa posmechu

12. Dôvody, prečo sa ľudia zapájajú do verejného života môžu byť rôzne. Za akých okolností by sa zapojil/a do riešenia verejného problému a začal/a participovať? * (úplne súhlasím / skôr súhlasím / skôr nesúhlasím / vôbec nesúhlasím / neviem)

- a. Keby sa ma daný problém priamo týkal
- b. Keby som mal/a dostatok finančných prostriedkov a nemusel/a sa naháňať
- c. Keby som mal/a viac času a menej iných starostí
- d. Keby som mal/a istotu, že to, čo poviem, zoberú ostatní vážne
- e. Keby som vedel/a, že existuje možnosť ovplyvniť konečné rozhodnutie
- f. Keby som mal/a istotu, že ma nikto za to, čo poviem, nenapadne, nezosmiešni
- g. Keby som mal/a prístup ku všetkým informáciám
- h. Keby som sa vedel/a lepšie vyjadrovať
- i. Keby som bol/a priamo oslovený/á
- j. Keby išlo o dobrú vec
- k. Keby sa tým zlepšila kvalita života ľudí
- l. Keby sa neuvádzalo moje meno
- m. Keby by som nebol/a na to sám/a
- n. Keby som vyriešil/a nejaký problém

- o. Keby to bolo dobre zaplatené

4. Komunikácia smerom ku mladým ľuďom:

13. Sleduješ dianie v meste Liptovský Hrádok? Ak áno, aké nástroje na to využívaš? *

- a. Nie, nesledujem dianie v meste Liptovský Hrádok
- b. Webová stránka mesta
- c. Oficiálna Facebooková stránka mesta – Liptovský Hrádok - Naše mesto
- d. Hlas Hrádočana - diskusné fórum
- e. SMS rozhlas
- f. Mobilná aplikácia mesta Virtualne
- g. Hrádocké spravodajstvo - mesačník mesta Liptovský Hrádok
- h. Mestská televízia
- i. Využívam na to iný nástroj... *(otvorená otázka)*

14. V prípade potreby informovania kompetentných mesta ohľadom problému, aký spôsob by si využil/a? *

- a. Osobný kontakt
- b. Telefonický kontakt
- c. Emailový kontakt
- d. Hlas Hrádočana - diskusné fórum
- e. Portál Odkaz pre starostu
- f. Facebooková stránka mesta – Liptovský Hrádok - Naše mesto
- g. Mobilná aplikácia mesta Virtualne
- h. Využil/a by som na to iný spôsob... *(otvorená otázka)*

15. Čo by si odporučil/a predstaviteľom mesta Liptovský Hrádok, aby sa priblížili k mladým ľuďom? *

- a. Vytvorenie mládežníckeho parlamentu
- b. Vytvorenie oficiálneho účtu mesta na Instagrame
- c. Organizovanie spoločenských aktivít pre mladých ľudí
- d. Zostrieh najdôležitejších častí zo zasadnutia mestského zastupiteľstva uverejnených na sociálnych sieťach mesta
- e. Odporučil/a by som niečo iné... *(otvorená otázka)*

Ďakujem pekne za vyplnenie dotazníku ku mojej bakalárskej práci. Verím, že zozbierané odpovede pomôžu ku zlepšeniu prostredia pre mladých ľudí v meste Liptovský Hrádok.